

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Naš kralj v Carigradu

Veličasten, prisrčen sprejem jugoslovanske kraljevske dvojice v stari turški prestolnici Sestanek s Kemal pašo

Carigrad, 4. oktobra. AA. Jugoslovanski kraljevski par je na svoji vožnji na Krf davi prispel z bojno ladjo »Dubrovnik« v Carigrad. Ob pol 10 dopoldne je naš rušilec »Dubrovnik« pristal v Carigradu. Že zgodaj zjutraj sta šli dve turški torpedovki »Zafer« in »Tihazestepe« nasproti »Dubrovniku« v Bujuk-Dere in nato spremila rušilec skozi Bospor, kjer stoji palača Dolma Bakče.



Kralj Aleksander.

V Bujuk-Dereju so pozdravili kraljevsko dvojico jugoslovanski pooblaščen minister dr. Janković z gospo, generalni tajnik predsedništva turške republike Hikmet-bej, poslanik turške republike v Beogradu Hajdar-bej, načelnik zunanje ministarstva in prvi adjutant Kemala-paše, Džalal-bej. Jankovićeva gospa je izročila Nj. Vel. kraljici lep šopek rož.

V spremstvu obeh turških torpedovk je naša bojna ladja »Dubrovnik« pri vходу v Bospor zmanjšala hitrost in se vsidrala nekaj deset m pred palačo Dolma-Bakče. Ob vsem nabrežju Bospora, ki je skozen vozil »Dubrovnik«, je bila zbrana mladina iz tukajšnjih škol, in pozdravljala jugoslovansko dvojico z mahanjem rok in z vzkliki: Živeli! Ko se je »Dubrovnik« ustavil, je pozdravil Carigrad z 21 topovskimi streli, na kar je odgovorila turška križarka »Javuz«, ki je bila takisto vsidrana v Bosporu v neposredni bližini Dolma Bakče. Moštvo »Javuz« je bilo postrojeno in vzklikalo: Živeli!

Ko se je »Dubrovnik« vsidral, je odšel Ruždibej nanj in pozdravil Nj. Vel. kralja z dobrodošlico. Kralj se je ljubeznjivo razgovarjal z Ruždibejem, nato se je pa izkrcal na motorni čoln »Ankara«, ki je bil v jugoslovanskih zastavah, in se čez nekaj sekund izkrcal pred palačo Dolma Bakče, kjer ga je čakal Mustafa Kemal-paša s svojim spremstvom.

Ko je motorni čoln pristal ob izkrčevališču, je Nj. Vel. kralj v admiralski uniformi s smehom in dobre volje s hitrimi koraki stopil na suho in se ljubeznjivo rokoval z Mustafom Kemalom-pašo in ostalimi uradnimi osebnostmi. Takoj za kraljem so stali jugoslovanski minister dvora Antić, maršal Dimitrijević, jugoslovanski pooblaščen minister dr. Janković in turški poslanik v Beogradu Bajdar-Bey. Po izmenjavi nekaj besed je Mustafa Kemal peljal Nj. Vel. kralja in spremstvo v salone Dolma Bakče. Tu sta ostala Nj. Vel. kralj in Mustafa Kemal 20 minut v razgovoru. Temu razgovoru je prisostvoval tudi Ruždibej.

Okoli pol 11 je odšel Gazi Mustafa Kemal z Nj. Vel. kraljem in njegovim spremstvom na »Dubrovnik«, da pozdravi Nj. Vel. kralja in kraljico Marijo na ladji. Na palubi rušilca so stali odlično disciplinirani jugoslovanski mornarji postrojeni in izkazali čast. Čuli so se zvoki trobente: Mirno!

Na »Dubrovniku« je Mustafa Kemal ostal nekaj časa, nato se je pa izkrcal in se vrnil v Dolma Bakče.

Nj. Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija sta se s spremstvom odpeljala z motornim čolnom v Saraj-Burno v starem Carigradu, da si ogledata muzeje in druge carigradske znamenitosti. Pred Saraj-Burno je sprejelo jugoslovanski kraljevski par osebo tukajšnje poslanstva in konzulata z g. Lazarevičem, generalnim konzulom, in dopisnikom centralnega presbira dr. Jevtičem na čelu ter z več turškimi novinarji. Takoj nato sta Nj. Vel. kralj in kraljica Marija stopila v avto, ki jima ga je dal na razpolago Mustafa Kemal, in se s spremstvom odpeljala v Tojkali-Saraj, enega izmed največjih in najbogatejših turških muzejev.

Po muzeju je vodil kraljevski par generalni ravnatelj muzeja in poslanec Halil-bej. Nj. Vel.

kralj in kraljica sta si z velikim zanimanjem ogledala razne zgodovinske predmete v tej zgodovinski palači in se strokovnjaški informirala o izvoru in starosti posameznih predmetov. Nj. Vel. kraljica se je posebno zanimala za oddelke, kjer so razstavljene razne vaze in kitajska keramika.

Nato je jugoslovanski kraljevski par krenil iz muzeja v arheološki muzej, kjer je takisto ostal 10 minut, potem je pa sedel v avtomobil in se odpeljal v Sv. Sofijo, kjer je ostal 20 minut. Nato sta se Nj. Vel. kralj in kraljica ponovno vrnila v Saraj-Burno, stopila v motorni čoln in se odpeljala na »Dubrovnik«, kjer ni bilo nikakega sprejema.

Drevi priredi Kemal-paša intimno večerjo na čast Nj. Vel. kralju Aleksandru in kraljici Mariji. Nato se bo jugoslovanska kraljevska dvojica spet vkrcala na »Dubrovnik« in najbrže že nocoj nadaljevala v najstrožjem incognito vožnjo na Krf.

Turški komentarji

Današnji turški listi prinašajo velike slike jugoslovanske kraljevske dvojice in podrobnosti o njunem potovanju in sprejemu. »Zumhuriet« prinaša članek pod naslovom: »Turki in Srbija«, v katerem popisuje zgodovinske zveze med Turki in Srbijo. List prinaša tudi sliko Karagjorgja.



Kemal paša.

Journal des Debats o Jugoslaviji in Bolgariji

Pariz, 4. oktobra. AA. Listi priobčujejo obširna poročila o sestanku Nj. Vel. kralja Aleksandra z bolgarskim kraljem Borisom. Vsi poudarjajo, da je treba temu sestanku pripisati veliko zgodovinsko vlogo.

V »Journalu des Debats« piše Albert Mousset, da je bil ta sestanek predvsem rodbinskega značaja. Nj. Vel. kralj Aleksander in bolgarska kraljica Ivana sta si brat in sestra po teti. Poleg tega pa je bil ta sestanek tudi političnega pomena. Pisec opisuje nato politične odnose med Bolgarijo in Jugoslavijo po smrti Aleksandra Stambulijskega in pravi, da odvarja kraljevski sestanek v okolici Varne novo fazo v razvoju odnosov med Jugoslavijo in Bolgarsko. Ta sestanek je v vsakem primeru otvoril pot do medsebojnega zblizanja. Če

neodgovorne organizacije, ki delujejo na lastno pest ali na pobudo s tretje strani, ne bodo izpodbijale sedanjega poizkusa pomiritve med obema državama, potem je treba računati z velikimi sadovi večerajšnjega dne. Verjetno je dalje tudi to, da bo prišlo do izmenjave stališč tudi med drugimi balkanskimi vladami. Pisec opozarja dalje na to, da se je večerajšnji sestanek vršil na dan proslave 15-letnice kraljevanja sedanjega bolgarskega kralja in na dan 25. obletnice popolne bolgarske neodvisnosti. Zasluga za večerajšnji sestanek in za vse dalekosežne posledice pa gre predvsem obema vladarjema, ki sta se s širino svojih nazorov dvignila iznad psiholoških motenj, ki so tako dolgo zavlačevala pomirjenje med obema državama.

Po atentatu na dr. Dollfussa

Javno mnenje se dviga proti terorju hitlerjevcev

Pariz, 4. oktobra. (a). Z Dunaja poročajo: Zdravstveno stanje dr. Dollfussa je popolnoma zadovoljivo. Kanceler je prebil mirno noč, njegova temperatura je normalna. Kardinal Innitzer je davi bral zahvalno mašo, ki so se je udeležili člani vlade in diplomatskega zbora.

Kanceler je prejel brzojavne čestitke z željo po skorajšnjem ozdravljenju od vseh vlad in je nanje osebno odgovoril, zlasti na brzojavki Daladierja in von Neuratha. Posebno prisrčno brzojavko je poslal Hull v imenu Združenih držav. Ne ve se še, ali bo tudi Hitler postal brzojavno čestitko.

Razen tega dobiva kanceler čestitke tudi od raznih društev in korporacij. Tako je prišla med drugimi čestitka Dollfussu k srečni rešitvi tudi delegacija dunajskega socialističnega občinskega sveta, toda sprejela jo je Dollfussova žena, ker je ranjenec takrat ravno spal.

Vsi listi kajpada obširno komentirajo večerajšnji atentat. Skoraj vsi so mnenja, da je zveza med Dertilom in nacionalno socialistično stranko zadostno dokazana, čeprav se še ne more reči, kakšne vrste je bila ta zveza. Listi tudi naglašajo, da je Dertil iz nacionalno socialistične rodbine.

Snoči je nemški radio zaman skušal prepričati ljudi, da so atentat pripravili socialni demokrati, ker nihče tega ni verjel. Poluradni listi se izprašujejo v koliko zadene odgovornost za atentat nemške nacionalne socialiste, ki v zvezi s tem tudi na obljubam drugim državam, zlasti Italiji, da bodo prenehali sovražno propagando proti Avstriji, te kampanje niso opustili in hočejo na tak način vplivati na del avstrijske mladine. Ker pa to početje ni obrodilo uspeha, pravi »Reichspost«, jim ni ostalo več drugega sredstva kakor zločin. Toda tako stvar ne more več iti dalje. Ta atentat je posledica zarote, katere dalekosežnost še mnogo prekaša obseg afera s požigom nemškega državnega zbora. »Reichspost« opozarja v zvezi s tem tudi na brzojavko iz Amsterdamu, ki jo je razširil Wolffov urad, češ da so holandski in belgijski listi napovedali mnogo atentatov v Avstriji ter vnaprej izjavili, da za te atentate Nemčije ne bo zadela nobena krivda.

Poluradna »Wiener Zeitung« pa pravi, da se nacionalni socialisti ne bo posrečilo umiti si roke od krivde za ta atentat.

Dunajska policija je v zvezi s preiskavo o ozadju atentata snoči aretirala 25 oseb, ki so bile osumljene, da so v zvezi z Dertilom. Pozneje je pa vse aretirance razen treh spet izpustila.

Več tisoč članov patriotske fronte in Heimwehrovcev je priredilo spontan šod in manifestirala za Dollfussa. Govoril je podkancelar Fey. V svojem govoru je zavrnil misel na maščevanje in na uvedbo obsednega stanja. Dejal je: Prisegamo zvestobo našim voditeljem, našim idealom, naši domovini in vsem tistim, ki se čutijo tako močno kakor mi in jim ni treba kričati po ovesti.

Hočemo pravično vladati in nadaljevati energično svoj boj.

Aretacije

Dunaj, 4. okt. (a). Policija v Inomostu je danes aretirala 18 narodnih socialistov. Med aretiranci so vseučiliški profesor dr. Helbock, odvetniški kandidat Denz in dr. Pessendorfer, ki je prestopil k nacionalnim socialistom.

»Extrablatt« se vprašuje, ali ni pravkar odkrita zarota nacionalnih socialistov v Mühlau-u na Tirolskem v zvezi z atentatom na Dollfussa. Listi menijo, da vodijo tudi od današnjih aretacij v Inomostu niti k atentatu na Dunaju.

Francoski glasovi

Pariz, 4. okt. b. Današnji pariški tisk obširno komentira atentat na dr. Dollfussa in zahteva, da se v bodoče še ostreje nastopa proti narodno-socialistični agitaciji. Listi simpatizirajo z dr. Dollfussom. »Echo de Paris« pravi, da bo ta atentat bolj okrepljen akcijo in voljo za avstrijsko neodvisnost, kakor katerokoli drugo propagandno sredstvo. Atentat na dr. Dollfussa pravi vsemu svetu o usodi, ki čaka Evropo, če bi se njeni voditelji v lastni slabosti in kratkovidnosti dali preslepiti, da pristanejo na razorožitev onih narodov, ki so najboljši čuvarji miru.

Ostavka španske vlade

Pariz, 4. oktobra. (a). Iz Madrida poročajo, da je parlament izrekel po kratki debati vladi g. Lerrouxa s 189 glasovi proti 91 glasovom nezaupnico. Takoj nato je g. Lerroux predložil predsedniku republike g. Zamorri ostavko svoje vlade. Predsednik republike je ostavko sprejel.

Strajki v Ameriki

Pittsburg, 4. oktobra. (a). Položaj v rudarskem revirju, kjer stavlja 75.000 rudarjev, je še zmerom napet. Čeprav so voditelji delavcev izdali zapoved, naj se rudarji vrnejo na delo, se to ni zgodilo. V Searightu je priredilo okoli 15.000 stavkujočih šod in so govorniki pozivali zbrane delavce, naj ne gredo na delo tako dolgo, dokler ne bodo delodajalci priznali strokovnih organizacij. Preden se je vršil šod, se je okoli 20.000 rudarjev vrnilo na delo. Nekateri rudarski voditelji so izjavili, da so izdali nov poziv na delavce, naj se vrnejo na delo, češ da bi vztrajanje v stavki pomenilo uporniško dejanje.

Iz več krajev v rudarskem revirju poročajo o raznih nasiljih.

Dunajska vremenska napoved: Negotova oblačnost; nekoliko topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, počasni se bo zjasnilo, hladno.

Tehtanje blaga na postajah

Beograd, 4. oktobra. (a). Ker se je dognalo, da se železniške postaje pri določevanju teže pošilk v razsutem stanju ne ravna po izdanih navodilih, temveč se določevanje teke taki pošiljki vrši na postajah na razne načine, je generalna direkcija državnih železnic izdala vnovič odlok, da se mora teža vagonskih pošilk v razsutem stanju vedno določati na isti način, na predajni in namembni postaji, če se zahteva uradna določitev na vozni tehtnici, če imata predajna in namembna postaja takšno tehtnico in se zahteva uradno tehtanje. Če pa predajna in namembna postaja nimata vozne tehtnice, ali pa če samo predajna postaja nima take tehtnice, se sme tehtanje na takih postajah vršiti s skladiščno tehtnico samo tedaj, če službene razmere to dopuščajo. Če se pa tehtanje vozniških pošilk v razsutem stanju s skladiščno tehtnico iz prometnih razlogov ne more uradno izvršiti, se mora taka pošiljka stehatati na vozni tehtnici na pri naslednji postaji.

Slomškova svetinja v Rogški Slatini

Podoba in kapela sv. Ane



Dobrih štirideset let po Slomškovi smrti je bila zavoljo upravnih prezidav, žal, porušena zdraviliška kapela v Rogški Slatini, kjer je apostolski škof tolikokrat zbral svoje sobrate k duhovnim vajam, in sicer prvokrat pred dvakrat štiridesetimi leti, 1853. Iznad kapele se je dvigala ljubka značilna kupola, ki je že zdaleč bolj ko zvon vabila vernike k sebi. Od te »Slomškove kapele«, če smemo tako reči, je ostalo še troje oltarjev z glavno sliko svete Ane, majhen zvon in šestero drugih podob. To vse se je do danes ohranilo v novi zdraviliški kapeli. Posebno pozornost so ob prenosu posvetili veliki oltarni podobi svete Ane, katero so opremili s širokim zlatim okvirom. Ta se lepo prilega precej zasenčeni sliki in močno učinkuje nad glavnim oltarjem. Lepi sveti podobni se spodobijo tudi lepo svetišče. Nova kapela je zgrajena po mojstrskih načrtih, ki sta jih izvedla nadsvetnika Schwarz in Heider, inženjerja stavbenega urada deželnih stanov v Gradcu. Zgradbo je v šestih mesecih izvršil stavbeni mojster Miglitz in poslovođa Daniel Madele, čigar oče je zgradil veličastno cerkev Sv. Križa na Slatini. Kako bi mogli najprimerneje označiti kapelo sv. Ane na Tavčarjevem hribu v Rogški Slatini?

Nemški slikar Mavricij Schwind, ki ga veliki nemški lirik Edvard Mörike šteje med svoje prve prijatelje, je naslikal tako romantično »Gozdno kapelo«, da bi človek mislil, v resnici ni mogoče najti take kapele. Vendar zdraviliška kapela Sv. Ane v Rogški Slatini dosega in presega domišljijo romantičnega slikarskega mojstra. Letos 29. septembra je minulo 30 let, odkar so ji — po zadnji zahvalni daritvi v prejšnji kapeli v zdraviliškem parku — pričeli polagati temelje, na katerih je naslednjo pomlad vstala kot čudovito lepa gozdna kapela, ki je bila blagoslovljena 16. julija 1904. Zgrajena je iz domačega kamna, ki s svojo sivo barvo posebno prijazno proseva skozi zelene smreke in bukke. Prvotno se je mislilo, da bo kapela po svoji senčni in samotni legi, vsak čas bolj vlažna in nedostopna in zato zapuščena. Vendar se ta boječa misel ni izpolnila, vsaj doslej se še ni pokazalo, da bi postala vlažna in ostala osamljena. Nasprotno, edina napaka, ki se je že pri načrtih zagrešila in ki postaja vsako leto večja, je ta, da je kapela pretesna: samo 10 m dolga in 6 m široka. Ob visoki sezoni ta ozka prostornost niti gostom ne zadošča pri nedeljski službi božji.

Pomislite, da je samo ob letošnji sezoni kapela sv. Ane sprejela nad šestdeset mašnikov, ki so v petih mesecih skupno opravili nad 500 sv. maš. Pogostoma je zapel kapeljski zvon in veliko gostov je privabil pod okrilje sv. Ane. Ne samo sv. maše, tudi sv. obhajila so se pri redni in pogostni službi božji pomnožila za visoko število: iz vrst gostov in bližnjih domačinov. Gotovo ni lepšega in primernejšega spomina na Slomškovo nekdanje blagoslovljeno gostovanje v Rogški Slatini, ko je ta okolnost, da se ob podobni sv. Ane, kjer je veliki apostol veliko molil za svoje ljudstvo, še danes časti Marija in molji sv. Evarhista po zgledu Slomškovega in po vzvišenem motivu, ki ga je slikarski mojster Weissenkircher 1686 umetniško vpo-dobil na sliki sv. Ane v označeni zdraviliški kapeli.

PREDSVEM

TRIOIRON-CEVI!

selektivna
a reprodukcija bode
odlična!

Zastopnik za Jugoslavijo:

F. L. Rosenfeld, Beograd, Zeleni venac 8.

Razorožitev

Nemške zahteve

Vojna moč velesil naj se zniža, nemška pa zviša

Pariz, 4. okt. c. Agencija Havas javlja, da je ministrski predsednik Daladier poklical zunanjega ministra Paula-Boncourja, ker želi biti informiran o delovanju francoske delegacije v Ženevi o sedanjem stanju razorožitvenih pogajanj. Kakor se doznava v političnih krogih, je Daladier poklical Paul-Boncourja v Pariz zato, ker so prišli protipredlogi nemške vlade o problemu razorožitve in hoče ministrski predsednik z zunanjim ministrom ugotoviti, koliko more Francija pristati na te predloge. Kolikor je do sedaj znano, zahteva Nemčija povečanje svoje redne vojske na dvojno število, kakor ji je dosedaj dovoljeno z mirovno pogodbo, torej na 200.000 mož, pri čemer naj se ne spreminja sistem sedanje vojske. Dovoljenje za to podvojitev redne vojske sile zahteva Nemčija prej, preden stopi v veljavo poskusni rok štirih let. Razen tega zahteva Nemčija dvojno število topov in strojnih pušk, kakor jih je dovoljenih v mirovnih pogodbah. V zameno za to je Nemčija pripravljena, da takoj razpusti vse tako zvane polvojaške organizacije, ki izzivajo največji sum v Franciji. Kar se tiče drugih držav, pristaja Nemčija na MacDonaldov načrt, da se tako zvana ofenzivna sredstva za vojno postopno odpravijo, in sicer po preteku štiri-

letnega poskusnega roka. V istem času pa zahteva Nemčija zase vojno letalstvo, ki bi moglo biti pod kontrolo, vendar dovolj močno, da zagotavlja nemško obrambo pred napadi iz zraka. Glede vojnih efektiv se Nemčija zadovoljuje s 200.000 možmi, zahteva pa, da po preteku štiri-letnega poskusnega roka vse ostale države začno zmanjševati efektive do one mere, ki odgovarja nemški vojni sili, seveda z zmanjšanjem števila topov in strojnih pušk do onega števila, ki je relativno odobreno Nemčiji.

Ženeva, 4. okt. (a). Predsednik razorožitvene konference Henderson je sklical predsedniško konferenco na sejo, ki bo 9. oktobra v Ženevi. Seja ne bo javna.

Presenečenje na Poljskem

Varšava, 4. okt. c. V tukajšnjih vojaških in političnih krogih je izzvala največjo senzacijo in iznenadenje vest, da Francija na pritisk drugih držav, posebno Anglije, začneja popuščati v vprašanju efektiv in da je pripravljena na znižanje po preteku poskusnega roka. V poljskih vojaških krogih se smatra, da bi bila s tem znatno ogrožena pozicija Poljske, ki računa z močno francosko vojsko.

Za kulturno zблиžanje Poljske in Jugoslavije

Razgovor z univerzitetnim profesorjem dr. Vojeslavom Molčtom

Ker se muči te dni v Ljubljani umetnostni zgodovinar slovenskih narodov na krakovski univerzi ter znani kulturni delavec za zблиžanje in poglobitev poljsko-jugoslovenskih stikov, dr. Vojeslav Molč, sem se obrnil nanj z nekaterimi vprašanji, ki bi pojasnila trenutni položaj kulturnega zблиžanja narodov obeh omenjenih držav. Gospod profesor se je ljubeznivo odzval ter zbrano (in skromno, kjer je šlo za njegovo osebo) odgovarjal.

Kako so, gospod profesor, sprejeli Poljaki Cankarjeve novele, katere je prevedla v poljščino vaša gospa soproga? In še: katere naše umetnike mimo Cankarja poznajo tam?

Kritike so dokaj časa molčale, keeneje pa, ko so se pojavile, so bile po večini zelo ugodne. Brali smo priznane izjave, kot »očarljiva proza« in podobno. Še danes se sporadično pojavljajo ocene Cankarjevih novel, seveda z zavestjo, da je to le antologija manjših Cankarjevih stvaritev... Na splošno ne morem reči, da bi poznali Poljaki bogve koliko naših kulturnih mož, vendar imena, kot so Prešeren, Zupančič itd., so dosti znana. O Zupančiču je prva pisala Anieta Gruszecka, ki se je leta 1925 mudila v Ljubljani in objavila vtise v Sloveniji; tu je zlasti poudarila književni pomen Zupančiča. Zanimivo pa je, da naletiš mnogokrat na človeka, ki ti ne vzbudi po svoji zunanosti nobene pozornosti, ko se pa spustiš z njim v pogovor, ti začne citirati Jenka, Askerca, Gregorčiča. To naletiš pri človeku, ki se sicer ne bavi z nobeno literaturo. Kakorkoli je spoznal slovensko leposlovno umetnost in jo vzljubil.

Kaj mislite o kulturnih stikih (mislim odkritosrčnih) Poljske in Jugoslavije? Ali morete kaj več delovati v tem smislu? Morda s predavanji o našem kulturnem življenju?

Kulturno zблиžanje med obema omenjenima državama ni fraza, to je v popolnem razmahu. Poznam Poljsko od leta 1925, od takrat do danes se je izvršila velika sprememba. V vseh slojih vlada velika simpatija do Jugoslavije. Tu ne govorim v političnem smislu; nekako elementarno čustvovanje, ki nima opraviti z nobenim panslavizmom, se budi v Poljaki do Jugoslovancev. Seveda podpirajo to osnovno ljubezen še razni činitelji:

Število jugoslovenskih akademikov, ki prihajajo na poljske univerze, je kljub težkim razmeram močno razveseljivo. Pa tudi Poljaki ne zamudijo nobene priložnosti, ki se jim nudi za študij v Jugoslaviji. To medsebojno spoznavanje se že čuti v javnosti, v publikacijah in literaturi. Dnevno časopisje posveča zmerom več člankov o Jugoslaviji, kulturni odmevi so čedalje večji. Poljsko zanimanje je obrnjeno do Jugoslavije kot celote. Ker pa so Poljaki po večini turisti, ni nič čudnega, da poznajo najbolj Primorje, Dalmacijo, Sočnega morja jim manjka.

Se en element je važen, ki podpira v javnosti poljsko-jugoslovensko gibanje: to so oni poljski zdravniki, sodniki itd., ki so živeli pred veliko vojno v Bosni, po prevratu pa so se vrnili domov. Ti so vsi brez izjeme pravi entuzijasti za prijateljstvo obeh držav. Nekajkrat se mi je primerilo, da so prihajali po javnem predavanju k meni: Tudi mi smo bili tam spodaj...

O svojem delovanju za kulturno zблиžanje Poljakov in Jugoslovancev mi g. profesor ni rad govoril, čutil sem, da mu je neprijetno, pa častnikar pač hoče vedeti vse.

Zvedel sem, da deluje, kolikor mu pač dopuščajo prilike. Sicer pa odgovarja njemu tako delo že po predmetu (umetnostni zgodovinar slovenskih narodov), zatorej čestokrat predava o umetnostni zgodovini Dalmacije, srednjeveške Srbije itd.; letos pa je imel med drugim enourn tedensko predavanje o moderni umetnosti Južnih Slovanov. — Sicer pa je vse polno prilik za spoznavanje kulturnih problemov južnoslovenskih narodov. Tako je v Krakovu poljsko-jugoslov. društvo, ki se v tej smeri zelo marljivo giblje. Prav tako je tu slovensko društvo, ki ima povsem teoretski značaj; tu se objektivno razvijajo slovenska vprašanja s poljskega gledišča. Tam g. profesor mnogokrat predava o literarnih pojavih. A še važnejša ustanova te vrste je krakovska univerza, katere prireja sleherni leto javna predavanja po deželi in sicer celo zimsko sezono, nedeljo za nedeljo. Večina predavanj gosp. profesorja je posvečenih Jugoslaviji, kulturni zgodovini njene umetnosti. Tu se ljudem največ pove, in sicer onim ljudem, ki sicer ne bi imeli prilike slišati kaj podobnega o Jugoslaviji. Mimo dr. Molčeta delujejo v isti smeri tudi nekateri njegovi univ. kolegi, zlasti docent Malicki, ki ga poznamo kot izbornega poznavalca slovenskih narečij, dalje poslanec dr. Dyboski in mnogi drugi. Zanimivo je tudi dejstvo, da sta napisala že dva dr. Molčtova slušatelja disertacijo o dalmatinski umetnosti...

Delovanje dr. Molčeta za kulturno poljsko-jugoslovensko zблиžanje v Krakovu je čisto skromno, brez vsake reklame; ve namreč, da je tak način dela samo najuspešnejši z osebnim stikom prodira človek uspešno v vse narodeve plasti. — Vse opisano delovanje velja pa le za Krakovo, ki je sicer veliko in važno središče poljskega duševnega življenja, vendar ne predstavlja celotne Poljske. Izredno živahni so poljsko-jugoslovenski stiki v Poznanju, kjer je tovrstno društvo še posebno marljivo, saj šteje nad 800 članov. V šleziji deluje pred vsem prof. Vilim Francić (pol Hrvat pol Po-

ljak), gimnazijski ravnatelj v Katowicah in lektor srbohrv. jezika na krakovski univerzi. Nič manj agilna ni poljsko-jugoslovenska liga v Lvovu (posebno zdravniški krogi so navdušeni).



Najvažnejše za celotno Poljsko pa je kajpada to, kar se snuje v Varšavi, kjer stoji na čelu tega dela z jugosl. strani kult. ataše, prof. Julij Benešić (ki posebno mnogo prevaja jugosl. literaturo v poljščino) in ataše Vlastimir Maleš. Varšava je izredno dovzetna za poljsko-jugoslovensko zблиžanje.

Velikega pomena so dalje, je pravil gosp. profesor, razne ekskurzije Jugoslovancev v poljsko državo. Tako — je bilo n. pr. potovanje poljskih parlamentarcev v Jugoslavijo. Odhajali so z doma s skepsco, vrnili pa so se z najboljšimi vtisi: in temu so dali v domovini glasnega izraza. Mimogrede bodi povedano, da ta pomen ni le teoretske naravi, marveč bo imel brezdvomno plodonosne posledice v političnih razmerah, o čemer sem globoko prepričan...

Seveda ne smemo pozabiti, da to zблиžanje ne sme biti enostransko. Tudi Jugoslavija naj se potrdi, da spozna pravo lice poljske kulture in življenja. In moram reči, da je v tem oziru prav marljiva Kolarčeva univerza v Belgradu. Lansko sezono je tam predavala cela vrsta kult. delavcev iz Poljske, zdaj pa se začnejo enomesečni kurzi o različnih poljskih predmetih. In vprav danes se mudi v Ljubljani na poti iz Rima profesor krakovske univerze, Lehr Splaviński, ki bo začel letošnjo sezono s predavanji o poljskem jeziku. Prof. Lehr Splaviński je eden izmed najmarljivejših poljskih znanstvenikov, ki se pečajo z jugosl. kulturnimi vprašanji. Naj tu omenim, da so ravno med poljskimi in jugosl. znanstveniki (zlasti slavisti) posebno močni stiki, četudi o njih javnost skoro ne ve.

Kako pa je s poljskim knjižnim trgom? Se močno čuti gospodarska kriza?

Prilicno, vendar pa se to v produkciji skoro ne vidi. Posebno značilno je, da se ravno znanstvene publikacije niso prav nič zmanjšale.

Imate morebiti kakšne načrte (morda v prevajanju slovenske literature)?

Za enkrat ne. Vsaj na beletristiko nič ne mislim, pač pa imam znanstvene načrte, ki so že na pol realizirani. Med drugim pravkar pripravljam večje delo o umetnosti Južnih Slovanov; tudi zdaj se mudim v domovini v zvezi z znanstvenim delom in sicer kot sourednik dela (t. j. jugosl. in bolgarskega) velikega poljskega slovarja slovenskih starostnosti, ki se pripravlja... Tako, zdaj sem vam približno povedal, kar ste hoteli vedeti — se je dobrodušno nasmehnil gospod profesor, in poslovala sva se.

L. G.

Osebnosti

Belgrad, 4. oktobra. m. V prosvetni oddelek banke uprave v Ljubljani je postavljen za inspektorja 4. pol. skupine 1. stopnje Fran Vrhovnik, šol. banovinski nadzornik istega oddelka. Napredovali so v 5. pol. skupino: Ivan Smajdek, učitelj v Št. Vidu; Marija Dular, učiteljica v Hajdini; Ulrih Pavlica, učiteljica v Ljubljani; Janko Polak, učitelj v Ljubljani; Jospina Majcen, učiteljica v Rogški Slatini; in Ivan Zupančič, učitelj v Preserju. Premeščen je za gozdarskega pristava 8. pol. skupine k gozdarskemu oddelku banke uprave v Ljubljani, inž. Stanko Sotošek. Za pomožnega arhivarja 9. pol. skupine je postavljen davčni upravitelj v Radovljici Vinko Beznik, dosedaj pomožni arhivar iste položajne skupine v Gornjem gradu.

Belgrad, 4. oktobra. (a) Z odlokom ministra za socialno politiko in narodno zdravje je sprejeta ostavka na državno službo zdravstvenemu pripravniku pri načelstvu prevaljskega sreza dr. Niciforu Sinicu.

Zveza Narodov

Razorožitev in zaščita manjšin

Jeutič je obrazložil stališče Male zveze

Ženeva, 4. okt. b. Včeraj popoldne je bila v hotelu Beaurivage konferenca Sveta Male zveze ob sodelovanju francoske delegacije. Poleg zunanjih ministrov dr. Beneša, Jeutiča in Titulesca so se sestanka udeležili francoski strokovnjaki za razorožitvena vprašanja in stalni delegat pri Zvezi narodov, Massigli. Po izjavi ministra Jeutiča, ki jo je dal po konferenci, je Mala zveza razpravljala o razorožitvenem vprašanju. Stališče Male zveze, ki je po konferenci v Sinaji znano in ki se popolnoma strinja s francoskim stališčem, je uravnano v vseh podrobnostih s stanjem pogajanj med glavnimi interesiranimi državami. Splošen vtis ni pesimističen. Prevladuje mnenje, da se bo sta po vrnitvi nemškega zunanjega ministra von Neuratha stališči nasprotujočih si struj znatno

zbojšali. Sklep o tej zadevi seveda ne bo storjen pred povratkom von Neuratha, to tembolj, ker odhaja francoski zunanji minister Boncour v Vichy, dr. Beneš pa v Prago. Romunski zun. minister je svoj odhod odgodil do petka. Veliko pozornost je vzbudil včeraj predlog poljske delegacije pri debati o narodnih manjšinah v šesti komisiji. Poljska delegacija zahteva, da se manjšinska zaščita razširi na vse države. Za ta predlog se bo danes zavzel dr. Beneš, ki ga bo podprla še jugoslovenska delegacija, ki ta predlog tudi odobrava. Enako mu ne nasprotuje Nemčija, zato pa je računati z odporom ostalih velesil, predvsem Italije, ki navedeno nasprotuje vsaki manjšinski zaščiti v notranjosti svojih meja.

Po poplavi

Regulacija Ljubljane je nujna

Deputacija Ljubljane je našla pri vladi polno razumevanje

Belgrad, 4. okt. m. Že dva dni se mudi v Belgradu deputacija, obstoječa iz ljubljanskega župana dr. Puca, podžupana prof. Jarca, zastopnika Barjanske vodne zadruge predsednika Andreja Kneza in tajnika dr. Spiler-Muisa. Namen deputacije je, da zagotovi takojšnje delo na radi poplave ogroženem sektorju. Gradbeni minister dr. Srkulj je sicer odobril dela, ki se že izvršujejo z zneskom ca. 300.000 Din, da se pa dokonča delo na vsem področju in na največjem delu do čevljarskega mostu, je potreben še znesek 1.200.000 Din. Ker je finančni minister za ta dela odobril iz izrednih kreditov prispevek 500.000 Din, se bo takoj razpisala licitacija v skrajšanem roku. Razen za ta najnujnejša dela se je deputacija zavzela tudi za to, da se zagotovi izvršitev celotnega projekta z jezom pri sv. Petru vred. Zato je obiskala deputacija predsednika vlade dr. Srškiča, gradbenega ministra dr. Srkulja, finančnega ministra dr. Djordjeviča in njegovega prvega pomočnika dr. Nedeljkovića ter druge. Od vseh strani jim je bilo zagotovljeno, da se uvideva nujnost izvršitve celotnega projekta in da je upati, da se bo lahko izvršil v smislu predlogov mestne občine. Važno je tudi, da se je dosegel od Pošte hranilnice v principu pristane, da se dovoli mestni občini ljubljanski in Barjanski vodni zadruzi posojilo v znesku 6 milijonov dinarjev, ki bi se amor-

tiziralo v 6 do 7 letih. Ta pogajanja se še nadaljujejo in vse kaže, da se bodo ugodno zaključila. Župan dr. Puc je še posebej obiskal ministra Puclja, da mu podčrta važnost teh del za zaposlitev brezposelnih delavcev. Deputacija odpotuje nocoj nazaj v Ljubljano, razen profesorja Jarca, ki namerava jutri obiskati še prosvetnega ministra dr. Stan-koviča.

Za poplavljenec

Belgrad, 4. okt. m. Da zmanjšajo bedo in pomankanje, ki je nastalo zaradi zadnjih povodnj pri prebivalstvu v Sloveniji, se je nocoj sestal med-društveni odbor vseh slovenskih kulturnih društev v Belgradu, na katerem so sklenili, da se pobirajo prispevki med belgrajskimi Slovenci za poplavljenec. Slovenske služkinje so pa do sedaj že same zbrale vsoto 1200 Din ter jo izročile svojemu voditelju, katehetu Ulagi, ki je oba zneska takoj odposlal v Slovenijo in sicer 600 Din ljubljanskemu škofiškemu ordinariatu, ostalih 600 Din pa mariborskemu škofiškemu ordinariatu. Enako so tudi slovenski uradniki v glavnem ravnateljstvu državnih železnic, v kontroli dohodkov in v komercialnem oddelku zbrali za poplavljenec in v Strugi znesek 7800 Din, ki so ga takoj odposlali tamkajšnjemu odboru za pomoč poplavljenecem.

V solzni Struški kotlini...

Struge, 4. oktobra.

Strasna poplavna katastrofa je prijazno in romantično struško dolino v nekaj dneh izpremenila v dolino solz in gorja. Šele sedaj, ko so se vode že skoraj popolnoma odtekale, so se v vsej svoji grozoti razgalile strašne posledice divjanja pobesnelih vodnih elementov, šele sedaj je videti opustošenje in resnično škodo. Vsi upi in nade, ki so jih morda na skrivnem gojili nesrečni ljudje, ki so morali zapustiti svoje domove, češ, morda ne bo tako hudo in ko se bodo vode odtekale, se bomo že kako uredili, so se sedaj razblinile v nič in ljudje so postavljeni pred neizprosno resnico: Struge so se izpremenile v puščavo, ki jim za dober čas ne more več nuditi bivališča in hrane.

HISE SE PODIRAJO

Poročali smo že, da je povodenj podrlo okrog 25 objektov, tako stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij itd. Vendar ne bo ostalo samo pri tem. Hise se namreč še vedno podirajo. Voda je napravila v njih razpoke, ki se vedno bolj večajo, izpodkopala in omajala jim je temelje, in tako se dogaja, da se od časa do časa podre pri kakšni stavbi stena, nakar se seveda udre tudi strop in z njim vred ostrešje. Strokovnjaki, ki so si ogledovali od povodnji poškodovane hise, pravijo, da se jih bo večina podrlo, ker je voda temeljito opravila svoje razdiralno delo. Ljudje si ne upajo iti spat v svoje domove, ampak prenočujejo pri dobrih sosedih, ki jim je še ostala streha nad glavami. ali pa se zatekajo na kozolce in v kašče. Pa tudi vse one stavbe, ki so manj trpele od povodnji, so v takem stanju, da bo treba res temeljitega popravila, da bo bivanje v njih življenja varno in človeka dostojno. Po vseh hišah pa so razbite vse šipe, podrta vrata, polomljeno pohištvo in razdrti podi. Voda pa je nanesla vanje tudi vse polno blata. Ljudje si niti toliko ne upajo v bivališča, da bi poskusili s snajenjem. Pa jih je tudi premalo in so preveč oslabei, da bi mogli sami kaj opraviti.

VSI PRIDELKI UNIČENI

Grozno je razdejane povodnji po njivah in poljih, ki so pred 14 dnevi tako lepo obetala. Uničeno je prav vse, do zadnje bilke. Ves letošnji pridelek je izgubljen. Pa ne samo to. Voda je uničila tudi vse, kar so imeli ljudje spravljeno v kaškah in žitnicah. Krompir je ves zgnil in ni prav za nobeno rabo. Ljudje ga spravljajo iz svojih kašch in ga zakopavajo ali pa odlagajo na gnojišča. Isto je z drugimi gomoljnicami in ista usoda je zadela tudi pšenico in druge žitarice, ki so jih imeli ljudje v kaškah pripravljene za seme. Žito po kaškah je v tednu, ko je bilo pod vodo, vzkalilo in zdaj ga ljudje mečejo na gnojišča, strnje-no v velike kepe.

PO DOLINI SE ŠIRI GROZEN SMRAD

Zadnje dni je zadelo nesrečno dolino še novo zlo, ki se ga je tudi bati. Po dolini se je namreč začel širiti grozovit smrad, ki ga povzroča predvsem gnitje poljskih pridelkov na njivah, zlasti gnitje zelja. Poleg tega pa je voda v struško dolino nanesla vsa strnišča in fekalije, ki jih je nabrala med potjo od Dobrepola do Velikih Lašč. Zaradi tega vlada med prebivalstvom upravičena bojazn pred kužnimi boleznimi, ki jih utesne smrad povzroči. Vsi vodnjaki v dolini so bili okuženi. Večino so jih že desinficirali, vendar je voda v njih uporabna komaj za živino, ljudem pa se po pravici gabi.

Danes so gasilci iz Kampilj z motorno brizgalno pričeli izpraznjevati vodnjake in bodo vanje napeljali pitno vodo. V vsaki vasi so napolnili do sedaj po en ali dva vodnjaka, ki bosta morala služiti vsej vasi.

LJUDJE OBUPUJEJO

Razumljivo je, da je katastrofa, ki je prišla tako nenadno, delovala tudi na ljudi katastrofalno. Večina od njih je skoraj popolnoma obupala. Vsi se zavedajo, da je ogrožen njihov življenjski obstoj. Vse njihovo delo je sedaj usmerjeno predvsem v

tem, da si poiščejo neke grizljaj kruha in da si uredijo kjerkoli zasilna prenočišča. Od stranskega smrdu jih boli glava in spanje, ki ga prebijejo na kakšnem kozolcu, jim nič ne zaleže. Vsi so upadli, bledih lic, s katerih odseva glad, iz oči pa jim zre obup. Nihče ne ve, kako bo preživel to zimo, katere koraki so že pred duri. Množica je voda uničila tudi vsa obleko in imajo sedaj na sebi samo tiste borne cape, v katerih so se rešili v strašni noči.

Povodenj, ki jo je doživela struška dolina, je mnogo hušja od one, ki jo je doživela pred 109 leti. Voda je stala pri tej povodnji za poldrugi meter višje kakor takrat. To je videti iz opustošenja v cerkvi. V cerkvi je stala voda do malega 2 m visoko in je prodira celo v tabernakelj do Najsvetejšega. Polomljene so v cerkvi vse klopi, uničena vsa mašna obleka in mašne knjige. Pri povodnji pred 109 leti je bila voda v cerkvi visoka le pol metra.

Odveč bi bilo naglašati, kako nujna je pomoč. Le oni, ki je videl razdejane ob blizu, more vedeti to. Vse to, kar se je do sedaj storilo, je premalo. Zakaj s tem ni utešen niti glad nesrečnežev. Treba bo res širokopotezne prehranjevalne akcije, da se odpravi vsaj to zlo. Že zgoraj smo dali nekaj nasvetov v tem oziru. V drugi vrsti pa bi bilo nujno potrebno poskrbeti ljudem za prenočišča in za bivališča čez zimo. Nikakor ni misliti, da bi večino hiš popravili do zime, da ne govorimo o onih domovih, ki so se že in ki se še bodo podrli. Županstvo v Strugah je zaprosilo Rdeči križ, naj poskrbi za zložitve barake, ki naj bi se pripelale v Struge in kjer bi se ljudje naselili čez zimo. Te barake je treba čimprej postaviti na lice mesta, zakaj mraz pritiska in ljudje ne bodo več mogli spati po kozolcih.

Minister g. dr. Srkulj je zadnjič, ko si je ogledoval poplavljen kraj, obljubil vojaško pomoč.

Vse to pa bo le za prvo silo. Da pa se nesrečnemu prebivalstvu omogoči življenjski obstoj čez zimo, bo treba storiti še marsikaj. Vse slovenski narod naj z zasebno iniciativo stopi na plan. Dolžnost vseh društev, ustanov in kakršnihkoli organizacij je, da se zganejo in sicer temeljito zganejo. Ne bomo tu govorili o načinih, ki se jih poslužuje zasebna dobrodelnost, gotovo je, da je treba poskusiti prav vse, da se pomaga solzni struški dolini.

★

Orkan je napravil mir na Kabi

Havama, 4. okt. (a). Tu je divjal hud orkan, žigar hitrost je znašala 112 km na uro. Vihar je porušil telefonske napeljave, podrł nešteto dreves in prisilil ljudi, da so se zapirli v hiše; tako je nastal v mestu mir, kakršnega že tedne in tedne ne pomnijo.

«Associated Press» pa doznava, da je oblast dala zastražiti s četami ameriško poslatništvo, ker se je raznesel glas, da pripravljajo na poslatništvo bombni atenta.

Po drugi strani se čuje, da pripravlja vlada aretacije članov društva »ABC« v masah; več voditeljev tega društva med njimi Menocala, so že aretirali.

Včeraj se je vršil pogreb 27 žrtve predvčerajšnjih bojev. Ubilih je tudi 17 častnikov, več ko 20 jih je pa ranjenih. Blizu 300 častnikov so zaprli. Pravijo, da jih ne bo sodilo vojno sodišče, temveč redna sodišča, češ da niso več člani vojske.

Belgrajske vesti

Belgrad, 4. okt. m. Novo ustanovljena Zveza gostilničarjev Jugoslavije je sklicala za 25. oktober kongres gostilničarjev iz vse države.

Belgrad, 4. okt. c. Tukajšnji listi javljajo, da je biblioteka Pobožne knjige za narod v Belgradu, ki izhaja iz blagoslovom pravoslavne sinoda dolžila vsoto 1.500.000 Din, ki naj se razdeli humanitarnim, prosvetnim, političnim in drugim društvom po vsej državi. Ona društva, ki dobijo podporo od te biblioteke in ki more znašati največ 1500 Din, so dolžna delati propagando za širjenje verske literature,

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

1000 Din dobi, kdor mi preskrbi stalno službo. Naslov v upravi »Slov.« št. 11719. (a)

Službo dade

Čevljarški pomočnik vajen vseh del, se takoj sprejme. — Franc Juvan, čevljar, pošta Radomlje št. 25 pri Kamniku. (b)

Čedna natakariča katera zna plesti ali šivati na stroji, se sprejme. Zasluzek od litra po dogovoru. Ponudbe pošto ležeče Begunje pri Cerknici. (b)

Služkinjo lahko začelno, pridno in pošteno, sprejemem. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Priporočilo 15« št. 11753. (b)

Pouk

Gospodične za dnevni in večerni pouk v šivanju perila — se sprejmejo. Naslov v upr. »Slov.« št. 11736. (u)

Stenografija slovenska ali nemška v popoldanskih ali večernih tečajih najhitreje in najceneje pri Trgovskem učnem zavodu, Pražakova 8. Začetek tečajev 6. okt.

Večerni trgov. tečaj pri Trgovskem učnem zavodu, Pražakova 8-II. Začetek tečajev 16. okt. Informacije brezplačno pri vodstvu zavoda. u

Denar

Posojilo dam na trgovsko hišo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »V gotovini« št. 11744. (d)

Kdo mi posodi 2000 Din na knjižico od 5300 Din, na katero se lahko dviga vsakih 14 dni. Radi takojšnjega odpotovanja prosim se oglašiti v četrti do 3 pop. v upravi »Slov.« Maribor, kjer se izve naslov. (d)

GRŠITE MNOGO

»ako ne čitate redno« SLOVENCA

Stanovanja

ODDAJO: Štirisobno stanovanje s kopalnico — oddam. Resljeva 13. (č)

Dvosobno stanovanje oddam. — Podjunska 4, Šiška. (č)

Stanovanje enosobno s pritliklinami oddam v Rožni dolini cesta VII/4. (č)

Krasno stanovanje dve sobi, kabinet, kopalnica — oddam takoj v Zgornji Šiški. — Vprašati med 2. in 3. uro. Erjavčeva 4, P. D. (č)

Stanovanje enosobno, z vsemi pritliklinami se odda. Izve se v gostilni pri Kovaču v Dravljah. (č)

Dvosobno stanovanje veliko, suho, elektrika, vodovod, pralnica, blizu udmatskega tramvaja — ugodno oddam z novembrom. Predovičeva ulica št. 11/L. (č)

Dvosobno stanovanje z vrtom poceni oddam s 1. novembrom. Poizve se: Glince cesta XIII/4. (č)

Trisobno stanovanje ker se je dosedanj zdravnik izselil, se odda takoj v najem trisobno stanovanje s predobro in vsemi pritliklinami v občinskem domu Dev. Mar. v Polju 94. Stanovanje, ki ga oddaja občina Dev. Mar. v Polju, se lahko ogleda med uradnimi urami od 8—12 in od 14—18.

Mesečno sobo razgled na cesto, poseben vhod, klavir na razpolago — oddam — Aleksandrova 7/II, levo. (s)

Posestva

Zavarujte denar! Kupite takoj poceni (115 tisoč) enonadstropno, dvostanovanjsko hišo (vilico). Kje, pove uprava »Slovenca« pod št. 11741. (p)

Pohištvo

Nudimo vam v nakup zajamčeno solidno izdelane spalnice, jedilnice, kuhinje itd. Najmoderneje, od fine do preproste izdelave, po zelo ugodnih cenah in tudi pod zares ugodnimi pogoji. — Egidij in Karol Erjavc, zaloga pohištva, Brod (poleg tatarskega mostu), St. Vid nad Ljubljano. (š)

Kupimo

Jabolka za prešanje kupim. Oglašiti se z navedbo cene na naslov: Franc Zdošek, Sv. Jurij ob j. ž. (k)

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Hmeljevki starih ali mladih, rabim več vagonov. Ivan Ocvirk, Latkova vas, Sv. Pavel pri Prebodu. (k)

Zobozdravniški

vrtalni stroj na električni ali nožni pogon, dobro ohranjen — kupim. Ponudbe z opisom in ceno na upravo »Slov.« pod »Kolovrat« št. 11754.

Javorjeve plohe

suhe, la — kupim večje količine. Ponudbe s ceno franco nakladalna postaja na Ivan Kerč, tovarna furnirja, Dob pri Domžalah. (k)

Prodamo

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Kislo zelje

Novo, prvovrstno rezano in cele glavice za sarmo, s sodčki v vsaki množini dobavljajo po brezkonkurenčnih cenah Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodljevo 10. Tel. 25-91. l

Specialno izbiri modnih hlač in pumparc dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c.

Jabolka

Kdor želi zimsko jabolka, naj se takoj oglašuje v javnem skladišču Dunajska cesta 33. (l)

Obrt

Žične posteljne vloge in zložljive železne postelje izdeluje naencen ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulc, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, Ljubljana. (t)

Pšenično moko

najbolj čist mlinov nudi najceneje veletrgovina žita in mlevskih izdelkov. A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.



Mlečna kava

je znano priljubljeno hranilo. — Potrebujete dobro, močno in okusno kavo po najnižji ceni. — Ste li že poskusili Meinlove kavne mešanice? — Če za 7 Din dobite 1/4 kg dobre Meinlove kavne mešanice

JULIO. MEINL

utemeljeno 1862 LJUBLJANA, Selenburgova 8. MARIBOR, Gosposka 7. CELJE, Kralja Petra 10. PTUJ, Panonska 3.

Stanovanje

3 sobno, udobno urejeno, z vsem komfortom, v sredini mesta se odda takoj ali pa s 1. novembrom 1933 v najem. Pojasnila se dobe v Gajevi ulici 5/L, soba 128.

Otvoritev cvetličarne!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem odprl na Tyrševem trgu, kjer se nahaja nov živilski trg — cvetličarno v novem paviljonu, katerega sem opremil z vsakovrstnimi cvetlicami v lončkih in narezanih. Istotam se dobe vse vrste venci in šopki, sveži in preparirani. Za obilen obisk se vljudno priporoča

Vincekovič Ivan

vrtnarstvo, Ptui

Nabavite si takoj brošuro

Za občinske volitve

Brošura vsebuje: zakon o volivnih imenikih zakon o občinah uredbo o sestavi kandidatnih list Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in stane 5 Din brez poštne.

FOTOAPARATE

svetlovnih torck Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo i. t. d. i. t. d. ima vedno v zalogi FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

ŽULJI



Če so Vaše noge občutljive, če Vas žulji bodejo, grizejo in pečejo, dodajte vodi Saltrat Rodell, dokler ne dobi videz mleka. Ko pomosite noge v to mlečno kopelj, se bo izločil kisik, ki je nosilec zdravih soli, prodiral bo v znojnice, zdraveč in umirjač kožo in kožno tkivo. Žulji Vas ne bodo več grizli in pekli. Krvni oblok bo popolnoma obnovljen in občutili se boste prijetno in zadovoljno. Žulji se bodo omejevali v veliki meri, da jih bo mogoče popolnoma odstraniti s korenino vred. Odrgnjena mesta se bodo zacelila, otekline pa bodo splahnele. Lahko boste nosili čevlje za celo številko manjše, kakor poprej. Saltrat Rodell se prodaja povsod v strokovnih prodajalnah z našim jamstvom. Njegova cena je zelo zmerna.

Pletilje

sprejme pri takojšnjem nastopu tovarna »IKA« v Kranju

PUH - PERJE

R. MIKLAUC LJUBLJANA

SALDA-KONTE

STRACE - JOURNALE

SOLSKJE ZVEZKE - MAPE

ODJEMALNE KNJIZICE

RISALNE BLOKE

ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNIKA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

IL NADSTROPJE

Ljudske knjižnice: Ljubljani: Lovrenčič: Publius in Hispala, povest, broš. 28 Din. vez. 40 Din. — Pierre L'Ermite: Deklica z odprtimi očmi, povest, broš. 30 Din. vez. 42 Din. — Bigger: Kitajskega papirja, povest, broš. 32 Din. vez. 42 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 28 Din. vez. 40 Din.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

»Bog vam daj zdravje, predobri ste,« se mu je ginjen in srečen zahvalil Rory. »Zeleno in zlato je lepo na zastavi (narodna barva), a pri moji veri, ne vem, če ni prav tako čedno tudi v roki.«

Ko so šli iz cerkve, so svate vabili na desno in levo in povabljeni so šli z ženinom in nevesto domov. Bilo jih je toliko, da niso mogli v hišo. Tisti, ki so bili boljše volje, so sedli kar zunaj na trati, dočim so se drugi gnetli notri.

Duhovnik in De Lacy z nevesto in družicami so sedeli na častnem koncu mize, kjer je krožilo vino in punč, za ženske so pa pristavili vodo za čaj. Ko sta prečastiti in De Lacy imela dovolj vina, sta šla ven, kjer so goslači in trobentarji zagodli za fante in dekleta, ki so komaj čakala, da se zavrtje.

De Lacy je peljal nevesto ven in z njo zaplesal prvi ples, nakar je vsak fant šel po svoje dekle. Ko je ples malo prenehal, so se šli krepčat s čajem in punčem.

Zenske so čaj silno rade srebale, zakaj tistega, ki so ga navadno pile, so nabrale kar s iste meje, iz katere so delali metle, tako da je bila zanje pijača iz aromatičnega zelišča, ki jim ga je pripravila De Lacyjeva dobrotnost, nekaj posebnega.

»Oh, ta čaj je pa nekaj nebeškega, gospa O'More, takega še svoj živ dan nisem pila,« se je navduševala stara sosedka, ki ga je popila že nešteto skodelic.

»Ali ni res dober, jelite,« je potrdila vdova O'More, »gospod De Lacy nam ga je prinesel, on sam.«

»Ali prodaja čaj?« je vprašala stara žena.

»Pst,« jo je opozorila vdova in stisnila obrvi, »on je gospod, draga moja, in ne prodaja ničesar.«

»Glejte, glejte, kako tam govori z Mary,« je zopet pripomnila sosedka.

»Draga moja,« je vdova zaupno pristavila, »ta čaj je prinesel s svojega lastnega posestva, kjer raste in zato je tako dober.«

»Tako, tako! Kje pa je to, draga gospa O'More?«

»Na Francoskem,« je odgovorila vdova, »a tiho, ne povejte nikomur.«

»Da, da, seveda, vem, da zdaj ne smemo črhniti besedice o Francoskem. Bog pomagaj,« je dejala starka. »Še eno skodelico ga bom, da me bo potolažilo!«

»Kar dajte ga,« je odvrnila vdova in nagnila lonec za čaj tako močno nad skodelico čestilke čaja, da je padel pokrov lonca na posodo in odbil kos od nje.«

»Oh, niti kaplje vode ni več v loncu! Kje pa je kotliček z vročo vodo?«

Tisti, ki je skrbel za vročo vodo, je v lonec s čajnim zeliščem dolil vode in gospa O'More je zopet napolnila skodelico svoje stare sosedice.

»Samo bojim se, da ni dovolj močen, gospa,« se je opravičevala vdova, »zakaj prvokrat sem ga pustila dlje stati kakor zdaj; čaj ni dosti vreden, če ga ne pustiš stati.«

»Tako je, draga gospa O'Moreova,« se je vteknil Phelim O'Flanagan, ki je bil blizu in slišal, kako sta se ženi pogovarjali; »čaj ni vreden počenega groša, če ne stoji in največja posebnost ali posebno odlična lastnost ali denominacija čaja je ta, da se močno razlikuje od ljudi; dočim namreč ljudje postanejo slabi, če stojijo, postane čaj močen. Ha, ha, ha.«

»Oh, pojdite, pojdite, Phelim, vedno prihajate z vašimi učenimi besedami! — Kakor sem dejala, gospa,« se je vdova zopet obrnila k sosedki, »čaj pustim dolgo

stati, da zrno počne, zakaj če zrno ne počne, od česa naj pride njegova dobrota?«

»Gotovo,« je pritrdila sosedka, »a če vzamete dobroto naenkrat iz njega, ne ostane nič za pozneje. In to je dobrota tega čaja. O, kakšen fin čaj je to! Kako dober okus vzame od druge vode!«

»Zdaj pa zapojmo! Zapojmo,« so začeli klicati glasovi, v katerih je utonilo modrovanje ženic, kako pripraviti najboljši čaj. Klicali so nevesti, naj po priljubljeni narodni šegi zapoje.

Kathleen je zardela; sram jo je bilo, ko je pomišlila, kako bi vse še bolj vanjo zrla, če bi pela, kakor so zrla že do tedaj; a Rory ji je prigovarjal in dajal poguma in tudi sama je vedela, da je nekako dolžna, da prispeva k dobri volji svojih svatov. Zato je vsiala in zapela to-le pesmico:

Nekoč imela sem snubce.

»Nekoč, ko dekle živela sem v dolini, imela vse polno sem snubcev. Odslovila sem petdeset jih, še predno sem štela dvajset let.

Kako srečno so urice teklo! Za zimo nikoli jaz vedela nisem. Ljubezem obsevala je mračne večere. Ker vsak mesec prinašal je novega snubca, vse leto je bilo pomlad, sama pomlad. A Kupida nežnejša krila ne morejo dolgo leteti s časom starim. Tako sivobrabi prevzame gospodstvo, ko življenja poldne nam zazvoni. Zato spleta, dokler je jutro, venec, dokler je rosa. Tesno okoli sreča ti bo ovit, ko poldne bo minilo.«

Most čez Savinjo

Celje, 2. oktobra.

V Celju je prebivalstvo to in onstran Savinje še vedno brez vsake brvi, da ne govorimo o mostu. Osební promet se vrši s prevažanjem v čolnu. Če se pomisli, kako so kraji na obeh straneh med seboj gospodarsko zvezani, pridemo do zaključka, da je sedanje stanje, prevažanje v čolnu, tudi za prvo silo popolnoma nevarno. Iz Brega, Košnice, Lisc in itd. morajo otroci, delavci, uradniki, dnevno čez Savinjo v solo in po poklicu. Posestniki imajo dnevno opravka v mestu. Na drugi strani pa imajo prebivalci na levem bregu Savinje tako iz mesta, kakor tudi okoličani iz Lave, Ložnice, Babnega, Medloha itd. posestva na oni strani Savinje, največji del okoliške občine je na levem bregu, občinski urad pa na desnem bregu in vsi ti se morajo po uradnih poslih na občino z županom vred prevažati na čolnih. Vsaj zasilna brv za pešce bi se dala z malimi stroški napraviti, da bi bil osebni promet za prvo silo omogočen.

Glede kraja, kjer naj bi bil pozneje definitivno postavljen nov most in menda tudi brv, pa se nam vidi, da se je to vprašanje brez potrebe kompliciralo, da se rešuje samo z enega vidika in vsled tega tudi niti eden od sedaj v pretres vzetih načrtov ne reši zadovoljivo že leta in leta občutnega vprašanja novega mostu. Dosedanja komunikacija čez Kapucinski most, kakor je bil in se naj obnovi, bodisi na starem mestu ali pa preloži nekoliko višje ali nižje bližje železniškega mostu, je neznosna in nepraktična, bila in bo. Ena kot druga ulica, skozi katero bi se stekal promet na novi most, je ozka s starinsko značilnostjo. Vnaprej je odkloniti načrt, da bi se z Glavnega trga s porušenjem raznih hiš dobil prostor, da bi šla cesta pred farno cerkvijo na novi most. Vsa starinska lepota zaokroženih prostorov, kar jih imamo še v Celju, bi bila uničena ne glede na veličansko stroške, ki bi bili s takšnim podjetjem združeni. Tudi most bližje železniškega ne bi zadovoljil potrebam, zlasti pa bi problem ureditve prometa skozi te ulice še bolj zamotal. Eno kot drugo bi motilo prijazen in miren značaj zgodovinskega razvoja mestnega središča, kakor ga imamo danes.

Mestno načelstvo je poizkušalo zadnje čase urediti promet po ozkih prijaznih mestnih ulicah tako, da so se določile za prevoz ulice in ceste bolj na periferiji, kakor Vodnikova ulica itd. Nismo pa samo tega problema, kako urediti promet skozi mesto, s čemur je v najožji zvezi most na sedanjem mestu ali tam v bližini, marveč ima-

mo tudi problem, kako zavarovati mestni park pred vsakoletnimi poplavi, ki napravijo veličansko škodo. Treba bo misliti tudi na to, kako park obvarovati pred periodičnimi uničenji, ker skorajda nima smisla vedno in vedno težke vozte brezplodno žrtvovati poplavam. Dalje nimajo Lisc, ki so dobile s svojimi vilami povsem letovišni značaj, skoro nikakršne prave zveze z mestom. Ravno tako nimajo okoličani na levem bregu Savinje nikakršne prave zveze s svojimi posestvi v Lisc in Košnici, ko so morali do sedaj in bi morali v prihodnje v svoje vinograde gnoj iz doma, iz gozdov pa stelo itd. daleč na okoli skozi mesto in po kolovozu kredi parka vozariti ter pri tem zamuditi po cele ure.

Naprava novega mostu je tedaj v zvezi z vsemi temi vprašanji, ki bi se vsa mogla na najcenejši način skupno v zadovoljnost vseh prizadetih ugodno rešiti. Naše mnenje je, da bi se naj definativno most napravil v podaljšku Trubarjeve ulice naravnost v park, tam bi se sedaj po sredini parka potekajoči kolovoz preložil na breg Savinje, kjer teče glavna aleja, obrežje bi se dvignilo za kak poldrugi meter in po tem obrežju izpeljala cesta. S tem bi bil park za vedno zavarovan, cesta eredi parka, ki se itak namerava preložiti, bi odpadla, Lisc, kakor tudi vsi okoličani na tej strani bi dobili ugodno najbližjo zvezo, smatrat bi se bi dobili mestne ulice pa bi bil preložen na periferijo, ker bi bil z glavne ceste od Vojnika in iz Savinjske doline, kar pa gre proti Laškemu, najbližje usmerjen čez novi most. Glede železniškega kolodvora pa je treba konstatirati, da se z desnega brega Savinje, to je z Brega in Polul tako malo tovari, ker že iz Tremerij odkladajo in nakladajo na Laškem in kar gre od železnice na drugo stran Savinje tako minimalno tovara, da ta stran vprašanje sploh ne pride v poštev. Ako se še pomisli, da so prebivalci v Lisc in gotovo tudi prebivalci iz Lave, Ložnice, Medloha itd. pripravljeni prostovoljno prispevati večje žrtve za most, kakor ga tukaj zamišljamo, bi pridobila stvar še večjo možnost realiziranja, in kakor rečeno, rešeni bi bili problemi tako neugodnega prometa skozi mesto, regulacije Savinje in rešitve parka, zveze z Liscami in okolice s svojimi posestvi onstran Savinje. Kjer je stal sedaj Kapucinski most, naj se bi napravila širša brv, da bi mogli pešci in tudi ročni vozički čez. To je želja pretežne večine celjskega prebivalstva kakor tudi okolice in upamo, da merodajni faktorji ne bodo šli mimo tega brez tehtnih razlogov širšega pogleda.

Bodi kjerkoli Ki-Ki povsodi

† Župnik Iv. Nemanjič

Metlika, 4. okt.

Letos je praznoval 70letnico. Oslabel je že bil in vedel smo, da dolgo več ne bo, a se je krepko še upiral. Da mu je pa smrt že pred vrati, tega pa nismo slutili. Saj je še vedno hodil po Metliki. Še na obiske je šel.

Včeraj zjutraj pa so povedali, da je oslabil. Zazel si je svete zakramente. Sinoči pa je že doživel.

Rojen je bil pokojni v Metliki 19. julija 1863. V mašnika posvečen je bil l. 1883. Od tedaj se je trudil za dušni blagor vernih po raznih krajih. Služboval je v Senti Lambertu, v Senti Janžu, pri sv. Treh kraljih kot župnik in župni upravitelj. Na več mestih je bil preje kot kaplan.

Dolga leta je bil že upokojen.

Pokojni je bil blaga duša. Včasih morda trde besede, a vedno mehkega srca, ki je vsakemu rad pomagal, kjer je le mogel. Ne le osebam je bil radodaren, tudi dobre stvari je velikodušno podpiral.

Posebno apostoletvo sv. Cirila in Metoda mu je bilo pri srcu in mu je daroval prav znatne vsote.

Po naravi je bil naglega značaja. Kratko in jedrnat, tako je bilo njegovo geslo in urno tudi njegovo delo.

Zadnja leta je začel občutno pešati. Že pozimi je močno oslabil, a se je še opomogel, a sedaj se je njegova ura iztekla.

Naj v miru počival!

Povodenj v Št. Vidu pri Stični

Št. Vid pri Stični, 2. okt.

»Slovenec« je poročal o poplavah po raznih krajih Slovenije. O tem pa, koliko škode je prizadela povodenj v Št. Vidu na Dolenjskem, še nismo nič brali. Pa vendar je škoda vsled povodnji pri nas morebiti večja, kakor marsikje drugod. Po vseh nizko ležečih njivah je nastopila voda. Ajda še sedaj, ko je preteklo 10 dni od poplave, stoji v vodi. Neki posestnik v Velikih Pečah je imel 14 mernikov ajde vsejane, ki je vsa še sedaj v vodi. Krompir, v kolikor ni bil izkopan, je uničen. Koruza se bo izpridila. Naliv je mnogim odnesel prst z bregovitih njiv. Velike Dole, vas v občini Stehanja vas, ki šteje 18 hišnih števil, so tako zalite z vodo, da izgledajo kot jezero. Tudi v hiše je voda prišla. Iz kleti je bilo treba znositi krompir. Promet do nekaterih vasi je mogel samo z brodom, ker so pota še sedaj pod vodo. V vasi Dob je stala voda celo v cerkvi. Škoda, ki jo je povodenj napravila, se ne da še preceniti. Strašno pomanjkanje preči letošnjo zimo.

Žalosten konec veselega dne

Metlika, 4. novembra.

V nedeljo, ko so vzeli izletniki slovo od sv. Ane na Vidošičih, da se iz Bele krajine vrnejo v Ljubljano, so nekateri vinogradniki z žalostjo ugotavljali škodo po vinogradu.

Le kdo nam je tega kriv, tako so ugibali. Eden se je tako razburil, da je kar kol pograbil in se spravil na Ivana Guština, gostinčarja in župana iz Drašč. Tudi pomagačev je nekaj imel, tako da je bilo grdega kričanja in tepeža. Pozno zvečer so klicali zdravnik. Ranjen je g. župan Guštin, njegova hči in njegov brat, ki ima na glavi precej hudo poškodbo, in Plut iz Plesčevega vrha. Tak je bil žalosten konec veselega dne.

V desetih letih — deset pogrebov

Iz železnikov nam poročajo: Družino Janeza Logarja je zopet zadela huda nesreča. Pretekli teden je utonil triletni sinček Josko. Hud udarec je to za tako preizkušeno Logarjevo družino, saj je imela zadnjih deset let kar deset pogrebov. Žalujejo očeta in mater naj tolaži zavest, da se mali Josko že veseli med angelji v nebesih. Pri Joskovem pogrebu so se pri nas prvič vršili obredi v slovenskem jeziku.

K ateri dr. Druškoviča v Skoplju

Iz Skoplja smo prejeli naslednje vrstice, ki jih radevolje objavljamo:

Ne da bi jemali v zaščito dr. Druškoviča kot odvetnika — dasiravno dejanja, ki jih je okrivljen, zdaleka niso tako pomembna, kakor bi si čitatelj dosedanjih poročil mogel zamisliti — moramo vzeti v obrambo dr. Druškoviča kot človeka in dolžnost nam je, da javno oziroma metodo apriorne obsodbe in da iz principelnih razlogov protestiramo proti pisanju in zatiravanju, da je dr. Druškovič izvršil celo »vrsto goljufij! Poudariti moramo namreč, da dr. Druškovič radi dejanja, ki se mu v časopisih pripisujejo, sploh ni bil aretiran niti še zaslišan in še manj obsojen! Pribiti moramo dalje, da vsi dr. Druškovičevi »zločini« — v kolikor sploh obstojajo in v kolikor bodo sploh dokazani — skupno v denarju preračunani ne bi dosegli one vsote, radi katere bi na pr. gospodar hlapca tožil, ako bi mu le-ta tako vsoto ukradel!

Čemu torej obsoditi človeka v naprej, čemu in v čigavo korist zrušiti eksistenco ene družine? Dr. Druškovič ni imel mnogo prijateljev, tudi med nami Slovenci ne; vendar pa danes vsi — od stanovskega kolege, uradnika in do delavca — obžalujemo, da so razne okoliščine privedle do neprijetnega dogodka, svoje rojake v domovini pa prosimo in jim ključemo: Ne kamenjajte! — F.K.

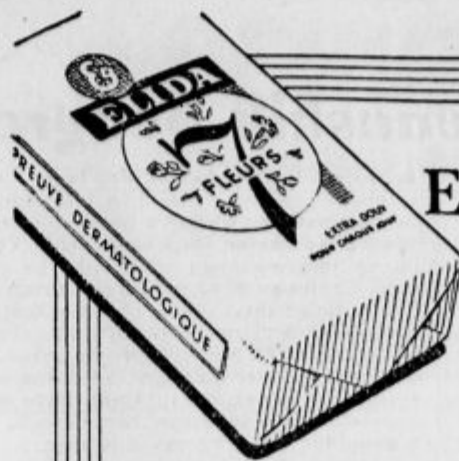
Tatvine, nesreče, smrt

Skofja Loka, 4. okt.

V Virmašah 43 se je oglasil v ponedeljek popoldne okrog 2 tat, ki je pri posestniku Cofu Antonu odnesel 1750 Din gotovine, last matere in hčere Antonije. Tata, ki se je najbrže splazil v hišo skozi kuhinjsko okno, je prvi zapazil pri izhodu iz hiše mali Tonček Langerholc. Sumljivega človeka visoke postave, v rjavi kapi in rjavi obleki so zapazili tudi drugi sosedje, toda o tatvini se je zvedelo šele, ko so domači stopili v hišo in našli v kamri razmetane omare. Čudno je, da se tat ni upal vzeti kaj od srebrnine, ki so jo tudi našli razmetano. Prav blizu je imela hči Katra spravljeno še večjo vsoto gotovine, ki je pa tat k sreči ni našel. Tata zasledujejo orožniki. — Ljudje, denar spravljajte v hranilnicah, da ne bo nesreč.

Tesar Kuralt Viktor iz Sore se je pri delu v Medic-Zanklovm podjetju v Medvodah tako močno usekal v levo koleno, da so ga morali vsega v krvi takoj odpeljati k zdravniku dr. Viktorju Kocjančiču v Skofjo Loko, ki mu je rano zašil. Kot čujemo, je iz izven nevarnosti. — Še isti dan je moral nuditi dr. Kocjančiču zdravniško pomoč 4letnemu Poldku Ruparju iz Sopotnice, kateremu je pri zvedavem preizkušanju mlitilni stroj raztrgal levo dlan.

Danes zjutraj se je vršil slovesen pogreb v ponedeljek umrlega kovača Franca Zakotnika. Kakor je živel in vzgajal svojo ugledno družino lepo krščansko, tako je tudi lepo umrl in bil pokopan. Velike množice prijateljev iz vseh krajev so ga prišle spremit na pokopališče, kjer so mu grob obsuli z vencí. Naj počiva v miru! Svojcem naše iskreno sožalje!



Elida nudi zopet, kar zahteva čas...

Milo Elida 7 cvetic — po času primerne nizki ceni! Je posebno voljno in ima veliko lepотно moč, naredi kožo mladostno nežno, polt čisto. Njegov opojni vonj godi telesu, razodeva telesno nego.

ELIDA 7 CVETIC MILO

V obrambo davčnih uradnikov

Prejeli smo: »Na seji ljubljanskega občinskega sveta dne 22. septembra t. l. je stavljal občinski svetnik gosp. Frelj nujni predlog za intervencijo mestne občine pri finančnem ministrstvu zaradi baje previsokega ocenjevanja lastnih stanovanj in lokalov, gosp. Sosa pa zaradi pretiranega zviševanja odmerne podlage za pridobitno. K predlogu se je oglasilo več govornikov, ki so ostro napadali dozdevne napake finančnih oblastev. Predloge in debato so priobčili vsi ljubljanski dnevniki. Z ozirom na to, ker so bili očitki javno izrečeni in objavljeni pred vsem občinstvom, naj nam bo dovoljeno, da tudi mi istim potom podamo javnosti točno sliko o tej zadevi, odnosno, da javno protestiramo proti načinu predstavljanja stvari, ki bi našemu stanu utegnil hudo škodovati.

Nestvarno vsebino interpelacij kakor tudi vse debate sploh smo prisiljeni namreč smatrati za le deloma prikrit napad na davčno uradništvo, ki vrši svojo težko in odgovorno dolžnost v okviru zakonov in zakonskih predpisov pravilno in vestno, kakor uradništvo vseh drugih resorov, katerih posel pa po svoji naravi ne vzbuja tolikšne javne pozornosti in — ogorčenja. Naglasiti moramo že v uvodu, da se ni našel v občinskem svetu nihče, ki bi bil vsaj poskusil braniti naš stan pred neutemeljenimi in nedokazanimi očitki.

Ni nam treba dokazovati itak znanega dejstva, da v splošnem davčni uradniki, kakor zdaj tudi v minulosti nikdar niso z naslado in z uživanjem navijali davkov. Zavedamo se, da je naša dolžnost, da odmerjamo vse davke, tako tudi zgradarino in pridobitno po zakonu, pravično, nepristransko in krajevnim ter socialnim razmeram primerno. Ni naša krivda, če se je ugotovilo šele v zadnjem času, da so ravno med imovitejšimi hišnimi lastniki plačevali premožni zgradarino, kolikor so jo pač sami hoteli. Ne le, da se jim je ocenila vrednost lastnega stanovanja naravnost smešno nizko, obče znano je tudi, da so mnogi celo prejele najemnine nepravilno prijavljali z znatno manjšimi zneski, nego so jih dejansko prejeli. Sedaj pa, ko se je začel zakon pravilno izvajati in se vrši stalna individualna kontrola po zakonskih predpisih, — kar so sicer tudi priznali nekateri uvidevnejši govorniki v občinskem svetu — so prizadeti hišni lastniki povzročili ostre in viharne proteste.

Poleg tega je še drugi povod ogorčenosti, ki je pa prav tako neupravičen. Znano je, oziroma bi vsaj moralo biti, da se je z zakonom, sprejetim lani v Narodni skupščini in senatu, zvišala davčna stopnja za nove zgradbe od 3% na 6% odnosno na 12%. Tudi je res, da se je najemna vrednost lastnih stanovanj višje določila, toda obe ti dejstvi bi se ne smeli dati povoda za očitke, da je davčna praksa krivična in nesocialna. Ne smelo bi se v resnem zboru resnih mož govoriti o »neizbežni socialni nesreči« in »nečutenih napakah« na sploh. Vse morebitne napake se itak, če so se zgodile, morejo popraviti zakonskim potom na individualne pritožbe prizadetih. Če bi se pa še nadalje prakticiralo na način, ki ga navaja gosp. Frelj v interpelaciji, da naj bi se namreč postopalo tradicionalno, bi se kršil zakon in davčnemu uradništvu bi se upravičeno lahko očitala korupcija.

Gotovo pa je nesocialno, da zahtevajo povečani hišni lastniki tako visoke najemnine od baš socialno šibko stoječih obojev, da je življenje najemnikov zaradi pretiranih najemnin resno ogroženo. Če so se lastna stanovanja visoko ocenila, se je zgodilo to le zato, ker so hišni lastniki najemnine za oddana stanovanja pritirali do tako nesocialno visoke in docela neupravičene stopnje. Ocenitev vrednosti lastnih stanovanj se more namreč po določilih zakona znižati le, če se prej znižajo najemnine za oddana stanovanja. To bi bilo pa v interesu ogromne večine prebivalstva najtopleje pozdraviti. Čudno se nam zdi, da se izmed vseh gg. občinskih odbornikov, med katerimi je tudi nekaj stanovanjskih najemnikov, ni našel nihče, ki bi bil vsaj poskusil priporočati ta edino možni način za omiljenje stanovanjske draginje.

Sicer pa državni davki sami niso tako silno visoki, marveč se zviša skupna vsota javnih davščin z raznimi samoupravnimi dajatvami, katere davčne uprave pobirajo skupno z državnimi davki. Vse te občinske, banovinske, cestne, šolske in druge določe in dajatve pa zaradi absolutne nepoučenosti davkoplačevalcev grede na rovaš državnega davka tako, da že skoro nihče ne ve več, da tvorijo glavni, pretežni del fajnih bremen te zelo visoke avtonomne določe, od katerih državna blagajna nima prav ničesar drugega, kakor neprijetno dolžnost pobiranja in izterjavanja.

Glede zviševanja pridobitne se pa moramo

omejiti na ugotovitve, da davčno uradništvo — kot sploh finančna uprava — nima nikakršne ingerence na določitev davčne osnove, temveč samo izvaja sklepe davčnih oziroma reklamacijskih odborov. Vsi očitki iz tega naslova na naš stan so torej neutemeljeni. V tako važnih vprašanjih, kot je finančno, je treba, da smo resni in uvidevni. Brez žrtve in dajatev se ne zgradi nič, najmanj pa močna, mogočna država. Tudi naše kraljevine, ki nam mora biti pri tem vprašanju najdražja, ne bomo dogradili do vrha, če ne bomo prav vsi brez izjeme radi in z veseljem žrtvovali zanjo, vsak po svojih močeh. Uradnik prenaša brez ugovaranja težko direktno breme pretiranih najemnin, redukcijo že itak skromnih plač, poleg tega redno in naprej plačuje občutni uslužbenški davek, ki z dajatvami zasebnega uslužbenstva in delavstva znaša v dravski banovini precej več kakor pridobitna, indirektnih davščin, ki sorazmerno najtežje zadevajo gospodarsko najšibkejšje sloje, pa niti ne omenimo. Zakaj bi tudi drugi sloji ne prispevali primerno k gradnji domovine? Biti državotvoren, nacionalen itd. — toda brez dolžnosti do domovine — ni težko. Ne besede, dejanja naj govore!

Sicer pa smatramo, naj se v bodoče zadeve takega značaja predložijo po poklicanih činiteljih parlamentu, ki je za to edino pozvan in primeren forum. Tam se davčni zakoni morejo spremeniti po željah naroda, katerega zastopajo poslanci in senatorji. Tam je pravo mesto za resno obravnavanje sličnih vprašanj, drugod se pa zdi razpravljanje, kakršno se je vršilo v ljubljanskem občinskem svetu, nestvarno, neresno in tendenčno, skratko zmerno prevladati vso krivdo za današnji težki gospodarski položaj na naš stan davčnega uradništva in vreči nanj neosnovan očitke krivdnosti, nesocialnosti in nepravilnega izvajanja zakona.

Udruženje davčnih uradnikov, poverjeništvu Ljubljana.

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« voda prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno

Mozirje

Stiridesetletni jubilej dela je obhajala te dni gdč. Amalija Špes, po domače Puncarjeva Malika v Mozirju, rojena 10. julija 1863 v Št. Lenartu nad Laškem. Pred 40 leti je prišla 20 let stara Malika služiti za varuško k Puncarjevemu, kakor se je takrat reklo po domače daleč okrog znani gostilni sedanjega lastnika g. Franca Celinšaka v Mozirju. Kdo ne pozna Puncarjeve Malike? Stirideset let že služi v eni hiši. Akoravno že 60 let stara, je še vedno čila in zdrava ter vzor poštene in pobožne služkinje, vedno pridna, vestna, z eno besedo desna roka že davno umrle gosposdinje gospe Jerice Puncar. Vzgojila je njenih 8 otrok, katere je mati zapustila v nežni mladosti, s pravo materinsko ljubeznijo, tako da se je še danes vsi s hvaležnostjo spominjajo. Vzgoja in skrbno varuje sedaj že petega potomca mlade gosposdinje gospe Ivanke, svoje bišve varovanke. — Želimo, da bi nam ostala še mnogo let čila in zdrava v naši družini. Bog živi našo Maliko!

Jesenice

Sport. V nedeljo smo imeli priliko videti hazensko igro, oziroma prvenstveno tekmo ASK Gorincev in Atena iz Ljubljane. Ljubljance so igrane izborni, vendar pa bo treba v bodoče tudi njim vse spretnosti porabiti, ako bodo hotele odnesti zmago. Rezultat je bil namreč 14:5 za Ljubljano. Zelo častno za Jeseničanke.

Zopet tatvina. Komaj smo se dobro oddahnili po aretaciji bivšega jeseniškega delavca Planinca, ki je na debelo vlamjal v jeseniške prodajalne in ki je imel v načrtu, da izvrši še večje vlome, namreč, da oropa kolodvorsko in pa tovarniško blagajno, je bila izvršena v torek že zopet drzna tatvina. Neznani tat si je pri Krivčevi hiši na Savi »izposodil« lesto ter jo pristavil na balkon stanovanja g. inž. Rudeža. Od tam je izmaknil celo obleko ter z njo izginil brez sledu. Lestev je seveda pustil prislonjeno na balkon.

Ne pozabite, da vse šolske potrebščine lahko kupite v Krekovem domu v trgovini Trilavske založbe. Cene zelo znižane.

Ljubljanske vesti:

Kongres jugoslovanskih geografov

Včeraj je bil v Ljubljani kongres jugoslovanskih geografov. Kongres je ob 10 otvoril v mineraloški predavalnici na univerzi predsednik pripravljalnega odbora za ustanovitve geografske zveze un. prof. dr. Melik, ki je toplo pozdravil rektorja dr. Slaviča, nato pa poročal o pripravah za ustanovitev zveze. Po predsednikovih izjavanjih je dr. Jože Rus predlagal, naj se v predsedstvo izvolijo dosedanj pripravljalni odbor, ki je bil izvoljen na sestanku v Rimskih Toplicah. Predlog je bil soglasno sprejet. Tako tvorijo predsedstvo: predsednik: un. prof. dr. Melik, podpredsednik prof. dr. Valter

Bohinjec, tajnik docent dr. Ivan Rakovec, II. tajnik dr. Svetozar Hešič in blagajnik prof. dr. Roman Savnik. V imenu bana je skupščino pozdravil prosvetni inspektor prof. Vrhovnik, v imenu profesorskega združenja pa predsednik prof. Grafenauer. O prvem zborovanju geografov v Belgradu l. 1927 je nato referiral prof. Radanović iz Skoplja, o nalogah geografije pri nas pa un. prof. Milojević iz Beograda. Popoldne ob 3 je prof. dr. Bohinjec predaval o ljubljanski kotlini in mestu Ljubljani. Nato so si gostje ogledali mesto in njega zanimivosti. Danes ob 9 dopoldne se kongres nadaljuje.

Pred nakupom zimskih oblačil

se prepričajte, da kupite plašč, obleko in suknjo najugodnejše in najcenejše pri Lukič, Ljubljana, Stritarjeva ul.

Rešite nas ponočnega razgrajanja

Prejeli smo: Šmartinska cesta ima največ gostiln in zato je tamkaj največ razgrajev, ki ne dajo ponoči miru in ogrožajo osebno varnost kasno domov se vračajočih.

Pijanci se najraje zbirajo po stranskih ulicah, Bolgarski in Grablovičevi ulici. Poleti sta dva pijanca napadla na kolesu vozečo se gospe in jedva so trezni ljudje preprečili, da ni prišlo do česa hudega. Pri vili »Dragica« v Bolgarski ulici so neko noč razbili dve dragi vazi, ki sta krasiли vhod. Nedavno so objestni častilci alkohola preskočili ograjo vrta za gostilno Pavšek in ga povsem zgrazili, poruvali rože in jih zveleli na cesto. Jasno je, da je vse to počenjanje spremljalo hurenosko vpitje. Tudi v noči od sobote na nedeljo so bili stanovanke Bolgarske in Grablovičeve ulice ob 3 jutraj prebujeni vsled groznega razgrajanja vijene družbe. Najbolj se je drla neka ženska, kakor je pri takih prilikah navada.

Policijsko oblast prosimo stanovanke Bolgarske Grablovičeve in Šmartinske ulice, da se energično zavzamejo za red in organizirajo za ta del mesta stražnico. Poudarjamo, da so prebivalci tod povečini železničarji, ki opravljajo nad vse odgovorno službo in potrebujejo mirno spanje.

Kaj bo danes?

Drama: »Sonata strahove. Red C. Opera: »Samson in Dalila. Red Cetrtek. Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

★

○ Gdēna Marija Dostal, čije pogreb bo danes popoldne ob 4 z Vidovdanske c. 9, je sestra ravnateljice magr. Jožefa Dostala in uršulinke M. Anuniate v Škofji Loki.

○ Notranja kongregacija gospodičen pri č. uršulinkah v Ljubljani vabi vse članice, naj se zanesljivo udeležijo pogreba pokojne članice Marije Dostal. Pogreb bo v četrtek, dne 5. okt. ob 4 pop. iz Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska 9.

○ Dobrodelni koncert v korist poplavljenec, ki se vrši v petek, dne 6. t. m. zvečer ob pol 21 v ljubljanski stolnici, ima klasičen program. Odlični in dobro znani mojster na orglah monsr. Stanko Premrl bo zaigral 3 klasične orgelske komade in sicer Clerambault (1676—1749): Preludij in fuga v d-molu, dalje Stadler (1748—1833): Fuga v c-molu in Bach (1685—1750): Preludij in fuga v e-molu. Med temi orgelskimi točkami poje pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske naslednje Gallusove zборе: Pater noster, Ave Maria, Media vitae, Ecce quomodo moritur Justus. Drugi zborov nastop prinaša Ubi Plato in Laus et perennis gloria. Zadnji zborov nastop pa 3 štiriglasne mešane zборе in sicer Inpetum inimicorum ter Alleluia, Cantate Domino. Trije štiriglasni mešani zbori zato, ker se zbor razdeli v tri zборе in izvaja vsako skladbo na treh različnih mestih. Vstop na koncert je prost, pobirajo se prostovoljni prispevki na korist nesrečnim poplavljenjem. Opozorjamo na začetek ob pol 9 zv.

○ »Laterna« na odru Rokodelskega doma. Kat. društvo rokod. pomočnikov vas vabi, da poselite omenjeno igro, ki jo bo uprizorilo v nedeljo 8. t. m. ob pol 8 zvečer. Vodstvo igre ima g. Novak Janko, sodelujejo pa skoro vsi igralci društva. Igra je ljubka, resna in šaljiva hkrati.

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Sveta Ivana

(Po prvi in drugi uprizoritvi)

Najzanimivejša je za Shawa njegova brezobzirnost. Nedotekljiva mu ni nobena miselnost in duhovna usodnost, nobeno veljavno dognanje in čuvstvo, pa najsi ga je recimo postavila pobožna legenda ali kritična zgodovina. S slastjo postavlja na glavo miselnost in etični red, in sam pravi v predgovoru k neki drami, da bi bila vsa njegova dela zanič in bi jih ne spravljali na oder, ako ne bi bil prepričan, da je stare stvari gledal in upodobil v novi luči.

Morda v resnici ni gledal nobene svoje snovi tako novo, to se pravi, po svoje, kakor zgodovino o sveti Ivani Orleanski. Zgodovinar, kritik, traged in komediograf, vsi štirje ustvarjajo samosvojo umetnino, iz katere vstaja spoznanje in sodba, sočutje in upor hkrati. Zakaj? Ne zaradi snovi same, ki je s svojo problematično posebnostjo zanimala toliko različnih oblikovavcev, niti ne zaradi svetništva, o katerem so nam včasih govorili, da je neprimerno in neuporabno za tragedijo, kakor da v svetniku ni človeških vprašanj ali da so ta vprašanja na prav poseben, nedotekljivi način razrešena. Tako idilično pojmovanje verskih snovi je današnjemu svetu tuje, nasprotno, prav svetniško življenje je zajeto v svoj čas in človeško skupnost, zlasti pa še vprašanje svetnika borila, ali recimo socialna trenja njegovega človeškega poslanstva. Zakaj, čim močnejše je bilo to poslanstvo, tem bolj je odpiralo pogled v tragično razdvojenost človeške narave, tem bolj je kazalo preletstvo sveta in znoj njegove zamišljene popolnosti in ure-

Mariborske vesti:

Ljudje se pulijo za dežnike

V uradu za najdene predmete na tukajšnjem glavem kolodvoru so imeli zadnje tri dni dela čez glavo. Vršila se je vsakoletna licitacija v vlakih najdenih predmetov, ki je potekla letos izredno živahno. Bil je pravcati naval vseh slojev, ki so upali, da bodo prišli po ceni do zaželenih stvari. Letos so se dražbanci nekoliko ušelfi, ker je velika udeležba nagnala cene nenavadno visoko. Na licitaciji je bilo 300 predmetov najrazličnejše vrste in vrednosti. Največ je bilo dežnikov,

namreč nad sto. Sledile so jim aktovke, potem ženske ročne torbice, kovčeki in nažraličneja drobna, najdena v pozabljenih zavojih. Najvišjo ceno so dosegli dežniki. Ljudje so se kar trgli zanje. Sledile so v ceni aktovke, dočim je bilo za ostale predmete manj zanimanja. Izkupili pa so za te predmete na uradu lepe tisočake, ki so šli za enkrat v državno blagajno. Ko odtegnejo vse stroške, pa dobe vrednost prodanega blaga izplačano srečni in pošteno najditelji.

□ 30 letnica prosvetnega dela. V nedeljo, dne 8. oktobra obhaja Katoliško prosvetno društvo v Studencih 30 letnico svojega plodonosnega in nemornega dela na polju krščanske prosvete. Proslava tega znamenitega jubileja se bo vršila po sledečem sporedu: ob 6 jutraj v cerkvi sv. Jožefa v Studencih cerkveni govor in nato maša s skupnim sv. obhajilom. Popoldne ob 4 (po večer- nica) v društveni sobi samostana slavnostni občni zbor s predavanjem o društveni zgodovini.

□ Avtobusni zimski vozniki na podeželskih progah stopi z malimi izprehrambi v nedeljo, dne 8. oktobra v veljavo. Na progi Maribor—Celje bo avtobus, ki odhaja sedaj iz Celja ob 11.30 in 17 s prihodom v Maribor ob 14 in 19.45, bo odhajal po novem voznem redu iz Celja ob 11.45 in 16.30 s prihodom v Maribor gl. kolodvor ob 14.10 in 19.05. — Tour-retour karte se bodo prodajale še nadalje. — Na progi Maribor—Selnica ostanejo vožnje ob torkih, sredi in sobotah neizpremenjene, edino ob nedeljah in praznikih se omeji vožnja samo do Selnice in ne več do Fale. — Na progi Maribor—Sv. Peter se bo vozilo ob nedeljah in cerkvenih praznikih, kakor ob delavnikih. — Na progi Maribor—St. Ilj državna meja se ukine popoldanska vožnja ob nedeljah in praznikih z odhodom iz Maribora ob 18 in z odhodom iz St. Ilja ob 19. Dnevna vožnja iz Maribora ob 11.30 ima zvezo z graskim avtobusom od državnih mej, kar se posebej priporoča potujočemu občinstvu. — Na progi Maribor—Sv. Martin ostane vozniki red ob torkih, sredi in sobotah, neizpremenjen, medtem ko se ostale vožnje vršijo samo ob nedeljah in praznikih. — Vozni red proge Maribor—Ruše ostane v celoti neizpremenjen. Vožnje iz Maribora ob 15.10 v Ruše in ob 19.30 v Bistrico se vršijo samo ob nedeljah in cerkvenih praznikih.

□ SSK Maraton. Člani, ki bodo tekli pri »Pohorskem tekcu«, se pozivajo k sestanku na Livado jutri v petek ob 19. Vsi in točno!

□ Kam spada delavnica? Občinske volitve so sprožile tudi vprašanje, kam spada delavnica drž. železnice. Sodišče, ki potrjuje volivne imenike, se je tozadevno obrnilo na studenško in mariborsko občino. Iz Studencev je prispel odgovor, da so bili doslej volivci iz delavnice vpisani v mariborskem volivnem imeniku, dočim je mariborska občina odgovorila, da spada delavnica teritorialno pod Studence. Sodišče je osvojilo mnenje studenske občine ter ostanejo uradniki delavnice še nadalje v mariborskem volivnem imeniku. V postev pride okoli 100 nastavlencev in uradnikov, ki so volivci.

□ Ljudje brez strehe. Pred novo zgradbo zasilne stanovanjske hiše, ki jo zida mestna občina, je pripeljal včeraj jutraj brezposelni delavec, ki je že tri tedne brez strehe in zavetišča ter se potika po raznih nadstrešjih, svojo borno imovino. Po sili je hotel vseliti se kar v surovo zgrajene prostore, ki nimajo niti oken, ne vrat in tudi ne stropa. Komaj so ga pregovorili, da je na vozičku, ki si ga je kdove kje izposodil, zopet odšel svojo siromasčino.

□ Začasna preselitev Mestnih podjetij. Radi pomanjkanja uradnih prostorov zaenkrat se ni bilo mogoče organizirati vodstva mestnih podjetij po svojem načrtu. Organizacija urada pa je nujna radi predstoječe sestave proračuna. Zaenkrat se bodo Mestna podjetja preselila iz dosedanjih prostorov na mestnem magistratu v sejno dvorano Mestne posojilnice, ki jo v ta namen že preurejajo. Ko bo pa izpraznjeno stanovanje v prvem nadstropju hranilnišnice poslopja, se bodo vselila podjetja v te prostore, ki bodo za urad večjega obsega povsem zadoščali.

□ Pred oltar. V mariborskih župnijskih cerkvah so se v zadnjem času poročili: Glavič Franc, trgovski sluga in Menhart Marija, vlagalka v tiskarni. — Telebo Martin, zasebni uradnik in Špes Justina, hči zidarskega mojstra. — Breščak Ivan, delavec drž. žel., in Senekovič Marija, tkalka. — Ogrizek Leopold, intendantski poročnik v Belgradu, in Robič Marica, učiteljica. — Lasič Francšek, prekačevalec, in Valentin-Tomšev Marija, zasebnica. — Krajnc Rudolf, mizar, in Fliess Julijana, natakarka. — Dobaja Janez, učitelj, in Štancer Jožefa, učiteljica. — Mladim parom naše iskrene čestitke in obilje božjega blagoslova!

□ Kolodvorska carinarica. Nekam počasni napredujejo dela na dovršitvi notranjosti poslopja kolodvorske carinarice in carinske pošte. Stavba je na zunan je davno gotova in tudi v notranjosti

bi bila že dovršena, da se niso zavlekla dela radi poznega nakazila nekaterih kreditov za instalacijska dela. Tako se sedaj ni instalirana vodovodna naprava in v zidovju še vedno zajajo luknje, ki bodo sprejele vodovodno omrežje. Tudi centralna kurjava še ni dogotovljena, ker se niso montirani grelci. Dvorišče še čaka, da ga pokrijejo s stekleno streho. Pač pa napredujejo kaj naglo mizarska dela. V nekaterih uradnih prostorih so pričeli celo že z namestitvijo pultov. Po sedanjih informacijah in po napredovanju zaključnih del sodeč se bo izvršila vselitev uradov v novo poslopje šele februarja meseca.

□ Davčne zadeve. Tukajšnja davčna uprava razglasa: V IV. četrtletju so zapadli v plačilo: četrti četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentine, družbenega davka, davka na neoznežene osebe, davka na poslovni promet in vojnice. — Dne 1. novembra zapade v plačilo II. polletni obrok zemljarine. Obroki navedenih davkov se morajo poravnati najkasneje do 15. novembra. Davčni zavezanci davka na splošni promet, ki plačujejo davek po knjigi opravljenega prometa, morajo predložiti tozadevne prijave in plačati ustrezni davek za III. četrtletje najkasneje do 31. oktobra.

□ Brez tablice je varnejše. Še vedno se opaža mnogo kolesarjev, ki nimajo na vozilih predpisanih tablic. Da ima to svoje prednosti, dokazuje slučaj, ki se je včeraj odigral v Stolni ulici: Vihrav mladič se je zaletel s kolesom v uglednega meščana g. Lovro Cvahteja ter ga podrl na tla. Ljudje so nepravilnega kolesarja zadržali, ni pa hotel povedati imena in tudi številke ni bilo na kolesu, po katerih bi se dal nepridiprav ugotoviti. Še predno pa je prišel poklicani stražnik, se je fant iztrgal ter jo odkuril nepoznan na kolesu.

□ Rjube so ga izdale. Dne 16. septembra je bilo ob belem dnevu vloženo v etanovanje Marije Sorsak na Kralja Petra trgu. Vlomilec je odnesel gotovine 700 dinarjev in raznega perila v vrednosti 2000 Din. Te dni so prijeli vlomilca v osebi 34 letnega mesarskega pomočnika Frana V. Izdale so ga ukradene rjube, ki jih je prodajal v Studencih v starinarnici. Dejanje sicer taji, oddali so ga pa sodišču.

Ptui

Zivilski trg še nedavno predmet tolikih nepotrebnih polemik, je sedaj do kraja zgrajen. Danes nudi ves prostor za okolnimi poslopji zaokroženo arhitektonsko celoto, nad katero kraljuje malo višje stoječa mogočna prostorska cerkev, ki je prav s to preureditvijo tega prej tako zanemarljivega kraja prišla do prave veljave. Na izhodni strani diča prostor nova lepa stavba Kmetijske hranilnice, na severni strani pa je vrtnar Vincekovič te dni dogradil modern paviljon, v katerem bo prodajal vse vrtnarske proizvode. Paviljon s svojo lično zunanostjo še poveča prijetni in okusni izgled, ki ti ga nudi novi živilski trg.

Smrtna kosa. Na davici sta umrli v ptujski bolnišnici sestri 17-letna Jožeta Banfič in 20-letna Julijana Banfič, hčerki posestnika v Turškem vrhu. V bolnišnico so ju prepeljali, ko je bilo že prepozno.

Premestitev. Za vodjo ekspoziture OUZD v Ptuj je imenovan g. Stanko Vdnjal iz Ljubljane in je službo že nastopil.

Dražba orožja. Dne 11. oktobra t. l. ob pol 9 se bo prodajalo pri okrajnem sodišču v Ptuj v sobi št. 6 razno strelsko in drugo orožje, in sicer: 6 lovskih pušk, 4 samokres, 2 brovning-pistolet, 23 raznih nožev in 1 zračna cev. Strelno orožje se more prodati le osebi, ki ima orožni list.

Slovenjgradec

Zopet nov požar. V soboto okrog 3 jutraj so bili mestni gasilci klicani v Šmiklavž, kjer je gorela hiša pri Adreju, posestniku v Šmiklavžu. Na licu mesta so bili prvi gasilci iz Podgorja, kateri pa niso mogli dosti pomagati, ker so imeli premalo cevi, zato so obvestili naše gasilce. Požarniki so napeljali cevi iz kakih 500 metrov oddaljenega potoka in tako obvarovali pred nevarnim ognjenim elementom dvoje v neposredni bližini nahajajočih se poslopij. Kako je požar nastal, ni znano. Hiša je bila že stara in slaba ter je škoda krita z zavarovalnino.

nje s smrtjo ter ugotovil, da se je vse, kar se je prej zgodilo, razvilo dosledno in da bi se zgodilo tudi zdaj in poslej, zakaj tak je človek. Njegov epilog sedaj vrže luč na vseh šestero tragičnih slik in zdaj nam je šele jasno njegovo delo. S komedijo je pisal tragedijo, s posmehom človeku je sodil zgodovino. V tragediji je zmagal umetnik, v komediji posmehljivi racionalist. Shawovo delo je bilo pri oblikovanju oseb usmerjeno v tragikomedijo, vendar ne tako, da bi tragične zapletljive razbremenil s komičnimi slučajnostmi, ampak narobe: s komično dispozicijo je ustvarjal tragedijo. Tako nam je postavil vse važne osebe kot nasprotje med tem, kar naj bi bile, in med tem, kar so, a vendar ne tako, da bi gledali njihovo notranjost, obrnjeno navzven, morda kot laž, ampak jo vidimo kot paradoks njihovega bitja samega. Ta paradoks je demonična smešnost, igra resnice in duhovščine, posmeh človeka samega, da dosledno in zavestno ravna slabo in misli dobro. Na paradoksih cerkvene in svetne oblasti se zaplete tudi Ivanina usoda; zato kralj, ki ga je kronala Devica, čuti krono kot breme, zato postavlja duhovščina Ivanino vero in poslanstvo kot navdihnjeno samega hudiča, naperjeno naravnost proti Cerkvi, in njezno neposredno zvezo z nadnaravnim svetom razlaga kot protestantsko oholost. Tako se oblikuje ne samo tragična ironija, ampak je še posebej očitna smešna ironija prav v tem, da se razumska komičnost veže s tragičnostjo. Shaw rad pripravljaja za najresnejše trenutke neresna razpoloženja; svoje etične obračune začneja s porogom in cinizmom o ljudeh in se že naprej nasmehe in pove, da bo logika dogodkov vedla do tragedije. S takim pozigajočim etosom ustvarja tudi estetično nesoglasje, ker mu je tragedija v bistvu samo človeška komedija. Ni moj namen, da bi zmanjševal vrednost in veljavnost Shawovega dela; kdor bi to hotel, bi moral še več napisati, ka-

kor je napisal Shaw za uvod k Syeti Ivani, in bi imel težko delo, najbolj tam, kjer bi izpodnaljal njegov nazor, da so sodniki ravnali človeško. Pisatelj, ki je v 4. sliki napisal tako ogromen dialog in globoko tragično zastavil zlasti v Invikvizitorju konflikt hierarhije in vere, spor za poslanstvo od Boga (6. slika), je ustvarjal z resnobo in veliko silo. Toda tragikomedija kot celota, igra smešne analize in očističujoče tragedije obenem vzbuja več ugodja racionalistu kot tistemu, ki bo iskal razrešitve etičnega konflikta.

Ta problematična tragična komedija se nam je napovedovala že nekaj let. Odkrito priznam, da sem se vedno bal zanj. Po tej uprizoritvi je strah minil. Delo, ki ga je opravil B. Kreft kot režiser, je uspelo in stoji v dostojni stvarnosti, močnejši v večji stvarnosti in skrbni pripravi kot umetniški poglobljenosti. Shawova analiza, njegova razvejavljajoča ironija že sama po sebi ni konstruktivna za igralca in režiserja; vsak čas lahko zdrkne iz problematike v karikaturu. Zato se celotno ne uprizoritev bolj drži previdna združnost in skrb za snaznost kot zagon v delo samega. Nekaj oglatosti v posameznih osebah se še zdi kot neizdelana študija, večji prizori pa, ki so bili pri prvi uprizoritvi še nerazumno neskladni, so se že pri drugi predstavi bolje vbrali. Sceno je postavil inž. arh. E. Franz zelo preprosto, vendar slikovito, in kot rešitev prostorskega problema zelo okretno. Kljub konstruktivistični osnovi je ohranil v nji občutek monumentalnosti, da je harmonično na trikrat trojno stopnišče prestavil in razvrščal material trojne oboke in pilastre iz pristnega materiala. Tako se je izognil topi in nepristni kulisi in neharmonični kombinaciji zastora in kulise.

Središče igre je Ivanova ge. Mire Danilove, iskrena in mogočna stvaritev, še močnejša v igri kot v besedi. Njena podoba je živa in resnična, čim bolj se pne kvišku njena tragedija, Oglato

Belo perilo, pisano perilo ...vselej čisto je perilo

S.T.J.6-33



S SCHICHT OVIM
TERPENTINOVIM MILOM
PRISTNO SAMO Z ZNAMKO "JELEN"
... ZA NAMAKANJE PERILA "ŽENSKA HVALA"

Nove manipulacije s hranilnimi knjižicami

Ljubljana, 4. okt.

Proti koncu septembra letos so prišli na sled novim, na prav premeten način organiziranim manipulacijam s hranilnimi knjižicami nekakega večjega denarnega zavoda v Ljubljani.

Gol slučaj je nanesel, da so prišli na sled drznemu spekulantu, ki je prišel na idejo, kako bi plodono in vnočeval stare, a od prvotnega lastnika na drugega prenešene vloge. Pri dotičnem zavodu so namreč uvedli prakso, da so začeli izdajati nove knjižice kupcem starih knjižic. Vloga se je prenesla na novo vložno številko, pod njo pa so vtisnili znamenje »prenos iz vlož. knjige št. ... ali pa tudi kratko »prenos iz št. ...«. Nato so v novi knjižici zabeležili letošnji datum prenosa. Na take knjižice seveda lastnik ne dobi izplačanega večjega zneska, marveč samo znesek, ki ga določa za to določena posebna lestvica. Stari vlagatelji dobivajo navadno od 100 Din naprej, toda novi, ki so svoje prihranke naložili letos v hranilnico, imajo pravico dvigati zneske do poljubne višine.

Bivši trgovci A. P. je začel kupovati vložne knjižice, osobito take, ki so prešle v roke drugega lastnika. Nato se je spravil na svoj posel. Kemičnim potom je izbrisal v knjižici omenjeni znamenje tako, da je bilo na prvi pogled videti, kakor da bi bila hranilna vloga zabeležena v letu 1933. Nikdo ni niti najmanj slutil, da bi se bile izvršile na taki knjižici kakšne nečedne manipulacije. Nato je po svojih ljudeh prezentiral knjižico pri blagajni dotičnega zavoda za dvig večje vsote. Posrečilo se mu je to večkrat. Dvignil je, kakor je bilo doslej ugotovljeno, na take »ponarejene« knjižice vsote po 2000, 3000, 5000 in 8000 Din, dočim so se morali stari vlagatelji zadovoljiti z malimi izplačili. Posel je šel dolgo časa prav dobro v klasje.

Prav po naključju so naposled odkrili njegove manipulacije. K nekemu ljubljanskemu bančniku, ki se bavi z nakupom hranilniških knjižic, je prišla mlada, vitka gospodična, ki je nekoliko šikla. Ponudila mu je v nakup tri hranilne knjižice z vlogami 1446,50 Din, 1655 Din in 500 Din. Gospod ji je ponudil za nje 68% nominalne vrednosti. Bila je sobota

23. septembra v mraku. Gospodična se s to ponudbo ni zadovoljila in je pripomnila: »Grem brata vprašat. So njegovele Cez nekaj časa se je vrnila in začela barantati. Naposled sta se sporazumela, da ji da za vse tri vloge 2680 Din. Gospodična je odšla, on pa je knjižice zaprl v blagajno. V ponedeljek je natančneje ogledal knjižice. List, na katerem je bil zabeležen znanek »prenos iz št. ...« je bil dokaj sumljiv. Obrnil ga je proti svetlobi ter zapazil, da je moralo biti nekaj zradirano. Poslal je knjižice k zavodu s prošnjo, da mu javijo, če so knjižice v redu. V zavodu so nato ugotovili, da je s knjižice izginil znanek o prenosu. Knjižice so pridržali in bančnika obvestili. Hkratu je bila o stvari obveščena policija. Tej se je posrečilo izslediti dotično gospodično M. K., ki se je bančniku izdajala za »Elo Žitnik«. Oba, P. in K. sta bila pozvana na policijo in zaslišana. Naposled je K. priznala, kako je bila izvršena manipulacija. Tudi P. se je moral udati.

Zrtev manipulacij je postal tudi neki učitelj iz litijskega okraja. Ta je od P.-ja kupil knjižico z vlogo 8075 Din, ki se je prvotno glasila na 16.000 Din, ker je P. na njo že dvignil večjo vsoto. V zavodu so učitelju rekli: »Knjižico žal moramo pridržati! Ugotovili so, da je bil znanek »Vloga neizplačljiva« kemičnim potom izbrisan na prav poseben način, tako da na prvi pogled tega niso zapazili. P. je v začetku septembra dvignil na njo kar 8500 Din, nato pa knjižico z ostankom prodal učitelju.

Nadaljnja preiskava je dognala, da je bila z bivšim trgovcem A. P. v zvezi tudi mlada uradnica dotičnega zavoda, ki je bila takoj suspendirana. Izgovarjala se je, da je bila od P. zapeljana. Imela je 2400 Din mesečne plače. Nadaljnje poizvedbe so tudi dognale, da je imel P. več priganjancev, ki so se sukali okoli »Emone« in palače »Viktoria« ter lovili vlagatelje, ki so hoteli svoje vloge prodati. Vodili so jih kar v zakotne lokale in tam z njimi sklepali kupčije. P. jih je potem financiral. Preiskava še traja, gotovo bo prinesla na dan še marsikako zanimivo. P. bo državnemu tožilstvu ovađen zaradi ponarejanja javnih domačih listin.

Ostale vesti

— »V mlade zarje« je knjižica, ki jo mora poznati vsak slovenski izobraženec, zlasti pa tisti, ki se zanimajo za današnje mladinsko gibanje. Knjižica je jasna slika položaja, v katerem se nahaja danes mladina in iz katerega išče več ali manj sebi prepustena izhoda. Kar najbolj mogoče objektivna oznaka glavnih struj med akademsko mladino, zraven pa jasn pogled v najtežjih vprašanih naših dni so odlika te drobne knjižice, ki jo zaključuje manifest, program, s katerim hoče mlada katoliška generacija iti v boj za srečnejšo bodočnost našega naroda. Opozarjamo vse, ki se zanimajo za mladi katoliški pokret, na to knjižico, brez katere si nihče ne bo mogel ustvariti popolne slike o položaju naše akademske mladine. Interesentni izven Ljubljane in Maribora naj naročijo knjižico po dopisnici na naslov: J. K. a. d. »Zarja«, Ljubljana, Miklošičeva c. 5 (Akademski dom), kjer je tudi sicer knjižica vsak dan naprodaj. Cena je 10 Din, za akademike in dijak 5 Din.

— Nove in stare občine. Prevzemli poslov od starih na nove občine se bodo vršili v dravski banovini od 16. do 31. oktobra. Do takrat poslujejo še vsi občinski uradi starih občin. Vse odloke, dopise in druge pošiljke je naslavljati na stare občine še do 22. oktobra t. l. kot dneva, ko morajo stare občine po posebnem navodilu g. bana zaključiti račune in poslovanje. Od 23. oktobra dalje pa je naslavljati in dobavljati vso pošto že novim občinam.

— Rekord v drobni pisavi. Nedeljsko »Jutro« poroča, da drž rekord v drobni pisavi Ljubljaneč g. Vlado Burger, ki je napisal na navadno dopisnico v 252 vrstah 9336 besed z 38.887 črkami. Resnično pa je ta rekord posekal tudi Ljubljaneč g. Lauter, ki je, kakor smo poročali pred dnevi, napisal na dopisnico 250 vrst s 43.750 črkami. Torej je gosp. Lauter spravljal na dopisnico 4863 črk več kakor g. Burger. Dopisnica g. Lauterja je na ogled v našem uredništvu.

— Pri tolščici, protinu in sladkosečnosti izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavih zagotavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe.

— Na planinah nov sneg. Sedaj v oktobru se vrste nagli vremenski preobrti. Nekaj dni je bilo izredno toplo, v terek naravnost soparno vroče. Pojavljali pa so se znaki, da se bo vreme v najkrajšem času sprevrglo, kar je tudi napovedala dunajska vremenska napoved. V terek popoldne je začelo deževati. Ponoči so bili silnejši nalivi. Mnogi barjanski poplavljenosti so se že bali, da jih ne zadene nova katastrofa. Večkrat je tudi močno treskalo. Včeraj jutraj je dež ponehal. Nastopilo je prav hladno vreme. Jutranja temperatura je včeraj znašala +9,6 C. tako nizko letos jeseni še ni bil termometer. Na planinah je zapadel nov sneg. Tudi Krim je za nekaj časa dobil belo kapo. Barometer stoji precej visoko, namreč 766 mm in je pričakovati, da se bo vreme obrnilo na lepše.

— Režiserji ljudskih odrov in igralci, ki bi se želeli izpopolniti v dramski stroki, naj javijo svoj naslov na: Založba »Dramac«, Ljubljana, Tržaška cesta 10-1.

— Še en nenavaden jurček. Iz št. Lovrenca na Dol. 3. okt. »Slov.« z dne 12. sept. št. 207.

je poročal o nenavadnem jurčku iz okolice Vodic, da je namreč iz nekoliko večjega jurčka pognal iz sredine klobuka, drugi, manjši, a popolnoma razvit jurček. Naj omenim, da je našel danes tukajšnji solar Konrad Gorec iz Velike Loke, ki je šel v šolo, v hosti med Veliko Loko in Kukenbergom prav enak jurček, le s to razliko, da manjši ne raste iz sredine klobuka večjega, ampak iz strani klobuka. Drugega pa je tudi popolnoma razvit.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 80 od 4. t. m. je objavljena »Naredba o izpombi čl. 17 uredbe o uslužbenih kazenskih in drugih podobnih zavodov«, dalje »Dopolnitev v pravilniku in normah o kontroli semenja kulturnih rastlin kraljevine Jugoslavije«, »Denaturiranje dehidriranega spirita«, »Oddajanje spirita tvornicam kisa brez plačila drž. trošarine«, »Razpis — ocarinjanje cvetic kot rastlin za presajanje« in »objava glede izpitov za graditelje visokih in nizkih zgradb in za elektrotehniko v jesenskem terminu 1933«.

— Izjava. Ker se širijo govorice, da je g. Kralj Andrej, gostilničar v Brežicah na našem protestnem zborovanju v Ljubljani dne 13. jun. t. l. stavil predlog, naj se železnicačarjem, ki prevažajo vino v kupčijske svrhe, odvzamejo legitimacije za proste in režijske vožnje, izjavljamo, da g. Kralj Andrej takega predloga ni nikdar stavil in se tudi pri tem predmetu ni niti priglasi k besedi. G. Andreju Kralju pa priporočamo, da postopa sodnijsko proti vsakemu razširjevalcu neresničnih vesti.

— Zveza združenj gostiln. obrti Dravske banovine v Ljubljani.

— Slovenski film. Vsi, ki bi želeli sodelovati kot igralci (igralke) pri slovenskem zvoknem filmu, naj javijo svoj naslov na Založbo »Dramac«, Ljubljana, Tržaška cesta 10-1. Sprejemajo se le resni interesi.

— Tvrdba Schicht za naše poplavlence. Včeraj dopoldne se je zglasil na banovini ljubljanski zastopnik tvrde Schicht, g. Ivan Pleterški, ki je v ime tvrde izrazil sočutje nad katastrofo, ki je zadela velik del banovine, in izročil kot podporo za poplavlence 10.000 dinarjev. Kakor ob drugih podobnih prilikah je torej tovarna Schicht tudi topot pokazala, da umeva hudo nesrečo, kakršna je zadela velik kos Slovenije, in želi pomagati prizadetim prebivalcem, ki so že itak živeli v zelo težkih razmerah.

— Pri zaprtosti in hemeroidih. motnjah v želodcu in črevesju, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franz-Josef« grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček.

— Trafikantje, ki bi prevzeli prodajo publikacije z lepim zaslužkom, naj pošljejo svoj naslov na: Založba »Dramac«, Ljubljana, Tržaška c. 10-1.

— Pregledi avtomobilov in avtobusov se bodo vršili in sicer: 1. v Kočevju pred kolo-dvorom dne 10. oktobra od 8.30 do 9.15. — 2. V Novem mestu pred okrajnim načelstvom od 11 do 12. — 3. V Metliki pred okrajnim načelstvom od 14.30 do 15. — 4. V Črnomlju pred okrajnim načelstvom od 16 do 17. — 5. V Kamniku na običajnem prostoru dne 12. oktobra od 8 do 8.45. — 6. V Gornjem gradu pred okrajnim načelstvom dne 12. oktobra od 10 do 10.30. 7. V Celju za mesto in za okraj Celje dne 12. oktobra od 14 do 17. — Lastniki avtomobilov in avtobusov, ki ne bodo predstavili svojih vozil komisiji, bodo kaznovani z globo ali zaporom in se bodo stavila vozila iz prometa. — V Ljubljani, 4. okt. 1933. — Uprava policije.

— Domače jaslje. Stoletja stara je že navada med Slovenci, da si o božiču v spomin na rojstvo Gospoda postavijo jaslje. Zadnja desetletja je zlasti po mestih precej zavladalo božično drevesce, katero smo dobili od Nemcev. Prav bi bilo, da ostanemo pri svojem in ohranimo svoje starodavne jaslje. Tovarna »Karton« v Zagrebu je izdelala več vrst pravih, domačih jaslje iz kartona, katere stanejo od 8 do 15 Din. Opozarjamo naše trgovce, da si pravočasno naroče te jaslje. Zastopnik tovarne »Karton« je g. Ludovik Šef, Zagreb. Svarova ulica 1.

— V prilogi »Službenih novih« št. 219 je objavljena »Naredba o finančni likvidaciji agrarne reforme na veleposelstvih«.

— Na otroškem taboru v Rajhenburgu dne 8. sept. je bila najdena ženska ročna torbica Dekla, ki jo je izgubila, naj se javi na naslov: Alojzij Štrukelj, koplan, Leskovec pri Krškem.

— Zastrupljenja z gobami se najlažje obvarujemo, ako znamo ločiti strupene in užitne gobe. V knjigi: »Naše gobe, ki jo je spisal naš priznani strokovnjak Ante Beg, so opisane vse vrste gob, ki rastejo v naših gozdovih. Poleg tega vsebuje knjižica tudi slike v naravnih barvah vseh gob, ki jih opisuje knjižica. V knjigi najdeš tudi obilo receptov, kako pripravimo gobe za okusno jed, dalje navodilo, kako gobe nabiramo, sušimo in konzerviramo. Za vsako gospodinjico, kuharico in nabiralko gob je ta knjižica velike važnosti in jo toplo priporočamo. Cena 50 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— Korakoma bomo odkrili vse nepoznane, a lepe kotičke naše zemlje — mi fotoamaterji. V nedeljo 8. oktobra 1933 gremo v divne Slovenske gorice. Vi morate z nami. Vzemite si v Drogariji Gregorčič, Ljubljana, Prešernova ulica 5, brezplačen prospekt.

Lesce

V nedeljo se je vršil v Lescah ustanovni občni zbor krajevnega odbora »Jadranske straže«, ki šteje po poročilu dosedanjega poverjenika g. Žužka že 78 članov. Delokrog društva obsega občino Lesce z Begunjami in občino Breznico. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo častno število članov in prijateljev »Jadranske straže«. Delegat občnega odbora v Ljubljani g. Pirnat je v nad enournem izpovednem predavanju orisal vse zgodovinske, zemljepisne, gospodarske in narodnoobrambene razloge, iz katerih je pognala in se ukoreninila ideja »Jadranske straže«. Za svoja temeljita izvajanja je žel g. predavatelj vsestransko zahvalo.

Celje

— Okoliški občinski odbor je v sredo zvečer na izredni seji razpravljal o zadnji poplavi. Poročila je g. župan Kukovec, ki je povdarjal, da je namen te seje v prvi vrsti vprašanje prehoda čez Savinjo in drugie nuditi podporo najbednejšim. Župan je tudi poročal, da je kr. banska uprava nakazala okoliški občini 25.000 Din, ki se bodo porabili za dela in bodo prišli pri delu v poštvi v prvi vrsti tisti, ki so zaradi poplave največje trpeli. Občinski odbor je nato soglasno sprejel resolucijo mestne občine celjske glede regulacije Savinje (»Slovenec« 3. 10.). Tej resoluciji se doda še točka, naj se oproste plačevanja prispevkov za bednostni fond vsi, ki so bili prizadeti po poplavi. — Porušena hišica, takozvani »kolera špital« na Bregu ob Savinji je bila občinska last. Sklene se, da se ta hiša po komisijskem ogledu poruši, uporabljivi material pa spravi in uporabi. Pri tej hiši trpi okoliška občina 32.284 Din škode. Svet se bo izravnal. Okoliška občina je bila tudi lastnik Grenadirjeve brvi. Proračun za popravilo te brvi znaša ca 22.000 Din. Sklenjeno je bilo, da se v Savinji ležeče železje takoj dvigne in naj se takoj razpiše delo za obnovitev te brvi. Za požrtvovalne reševalce se da 1000 Din, katere naj se razdeli po poizvedbah. G. Svetličič je predlagal naj bi tudi okoliška občina dala 10.000 Din za poplavlence, kakor je storila mestna občina, pa s svojim predlogom ni prodir, ker baje občina za to nima kritja. Razvila se je nato živahna debata zaradi prevoza čez Savinjo. Sklenjeno je bilo, da se napravi vloga na mestno občino, naj bi se tudi manjši posestniki, ki morajo hoditi po opravkih v mesto, prevažali čez Savinjo brezplačno. Dalje se bo zaprosilo mestno občino, naj bi obratoval brod od 1 do 2 ponoči zaradi delavcev v cinkarni. Predlagalo se je tudi, naj bi se dose-danjska taksa 50 par za prevoz, znižala na 25 par. G. Gams je pa izrazil željo, naj bi bil prevoz brezplačen, kar je po našem mnenju tudi popolnoma pravilno, ker ena ali druga občina mora skrbeti za komunikacijo z obema bregovoma Savinje.

— Poročili so se: Vidmar Alojzij, gradbeni tehnik, in Speglič Herta, zasebnica, oba iz Celja. — Roje Franc, delavec v Medlogu, in Pršin Karolina, pos. hči v Zagradu. — Koren Franc, delavec v Cretu, in Ločnikar Matilda, tov. delavka v Celju. — Ribež Josip, čevlj. mojster, in Skamenj Terezija, pos. hči, oba z Dobrove. Bilo srečno!

— Smrtna kosa. V celjski javni bolnišnici sta umrla: Marjeta Drogenik, 70 let, obč. reva iz Dramej, in Ernest Berdajs, 14 let, sin delavca s Sp. Hudinje. — Na Ostrožnem je umrl Sorn Alojzij, 3 leta, sin zidarja in kočarja.

— Zaradi nameravanega vloma dobil strel v hrbet. 47 letni Martin Zupet in trije mladolletniki so skupno hoteli dne 28. septembra vlo-miti pri nekem posestniku v Babni reki pri Sv. Stefanu pri Smarju, o katerem so slutili, da ima denar. Za vlom so napravili originalen načrt. Zupet naj bi šel prvi z namenom, da prosi, v hišo in nato dal znamenje ostalim trem. Domači so pa to zaslužili, gospodar je šel nad Zupeta in ga ranil s strelom v hrbet. Ostali trije so pa zbežali.

— Naknadno vpisovanje v drž. dvorazredno trgovsko šolo v Celju. Ker je dovoljena vzporrednica k l. letniku, bo naknadno dopolnilno vpisovanje v ta letnik od 5. do 8. oktobra vsakokrat od 9 do 11.

Gornja Sv. Kungota

Tukaj se bo dne 8. oktobra t. l. vršila slovesnost 1900-letnice Gospodove smrti, ne pa, kot je bilo zadnjič razglašeno v časopisih 15. oktobra, ker so takrat volitve in bi veliko ljudi, zlasti moških ne moglo priti, zato bo slovesnost 8. oktobra. Zjutraj ob 6 bi v župni cerkvi rana sv. maša, ob pol 9 pa procesija na Kalvarijo na posestvu g. grofa Pahte, ki je velikodušno odstopil veličasten prostor in dal narediti velik križ, ki se bo najprej na novo imenoval hrib »Kalvarija« slovesno blagoslovil, potem pridiga, zatem pa pod križem slovesna sv. maša, ki jo bo služil preč. g. msgr. Umek, dekan in stolni župnik mariborski. Vse sosednje župnije: Svečina, Sv. Jurij ob Pesnici in Spodnja Sv. Kungota pa prosimo, da pridejo v procesiji pod pol 9, od koder se skupno v procesiji podamo na hrib »Kalvarijo«. Naj nikdo ne zamudi te lepe prilike, izkazati ljubemu Odršeniku gorečo ljubezen in slovesno proslaviti njegovo mučeniško smrt na lesu križa.

Slovenska Bistrica

V Laporju so na zelo slovesen način proslavili 30-letnico obstoja Katoliškega slovenskega prosvetnega društva. Pri jutranjem cerkvenem opravilu je pridigal dr. Jeraj iz Maribora. Okrog 200 fantov in deklet pa je pristopilo k mizi Gospodovi ter na ta način dokumentiralo svojo versko vdanost in katoliško prepričanje. Popoldanska slovesnost se je vršila v lepo okrašeni uti, ki je bila nabito polna. Pozdravni govor je imel podpredsednik društva Franjo Sprger, v katerem je očitno zgodovino društva. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1903. Ustanovitelji društva so bili tedanji župnik Martin Medved, poznejši dekan braslovski, ki uživa sedaj pokoj v Laporju, tedanji župan Onič in veleposelstnik Franc Mlakec. Sledile so lepo prednašane deklaracije. Slavnostni govor pa je govoril g. dr. Jože Jeraj iz Maribora. — Vprizorila se je igra »Pri kapelici«, katero so igrali zelo dovršeno podati. Igro je režirala društvena tajnica gdč. Katika Medvedova, ki že 20 let deluje v društvu. Ob priliki 30-letnice obstoja društva so bili imenovani č. g. dekan Martin Medved, Janez Pivec in gdč. Katika Medvedova častnim članom društva, kot znak priznanja za požrtvovalno delo v društvu. Prosvetno društvo se je v zadnjem času zelo razmahnilo ter so člani društva skoraj sami mladi in navdušeni fanje in dekleta.

Nočni napad

Jurkloster, 3. oktobra.

V ponedeljek, 2. t. m., zvečer so šli Gračnerjevi iz Dobja pri Planini v Pušnikovo mlin kožuhat. Okoli ponoči so se vračali domov. Mati in hči sta šli skupaj, sin Ivan pa se je po cesti proti Jezercem peljal s kolesom. Že blizu doma naleti na gručo možakov, ki so stali nepremično na cesti. Ker se niso oginili in ni mogel naprej, je stopil s kolesa. Tedaj pa nenadoma počasi strel in Ivan je padel na tla ustreljen skozi trebuh. Kroglja mu je obšla na drugi strani pod kožo. Prepeljali so ga ročno v celjsko bolnišnico. Kdor so bili nočni napadalci, ni znano. Išče jih orožništvo iz Slivnice.

Koledar

Četrtek, 5. oktobra: Placid in tovariši, mušenci.

Osebnosti

— Napredovali so v čin podporočnika gojencinaredniki, ki so dovršili nižjo šolo vojne akademije in sicer v pehoti Ivan Geržina, Franjo Peter, Ivan Petrič, Zlatko Novotni, Radivoj Fajdiga, Jožef Javornik, Vladimir Plamenec, Dragotin Črnobri, Vinko Tkalec, Artur Hribar, Georgij Vahlel, Emerik Šerak, Vladimir Gaberc, Ernest Šijanec in Miloš Grabovec; v topništvu: Radomir Gašpar, Bojan Presečnik, Ivan Kiš, Milan Turina, Josip Janiček in Mihael Božič; v Konjenici Koloman Šaler in inženjerski stroki Franjo Graf, Ludovik Volfart, Bojan Seršen, Karel Kapes, Dalibor Hanzadek, Peter Peršen, Dragotin Sremec in Vilim Acinger.

kmečka preprostost pastirice je zdravo prisrčna, začetek njene vojaške poti vever, skoraj šaljiv, nato stopa vanjo teža poslanstva in usodna neugnanost. Prizor pred sodiščem se dvigne do pretresljivih poudarkov notranjih stisk in smrtne groze. Njena Ivanova je porok, da to še ni njen zadnji vrh. G. Zeleznik je v Kraljeviču izčrpal vso dovoljeno grotesko in s preiskušnim čutom dovolj varno hodil ob skrajnih robovih, mislil bi celo, da bi še z večjo zdržnostjo nič ne trpela Shawova zamisel. Največje podobe v igri so Warwick ga, Skrbinska, škof ga. Jermana in inkvizitor g. Debeveca. Dočim se je g. Skrbinske izkazal kot mojster hladno preračunane, v lepo obliko ujetje igre, ki se sprosti samo enkrat in takrat silno (v 6. slikli), je g. Jerman stal vedno v obliki inteligentnega dialoga; najmočnejša, grozo vsega vprašanja objemajoča je bila stara, suhotna, enostavna in vendar usodna skrivnostna podoba inkvizitorja ga. Debeveca in se mi zdi največji format v tej igri. Kaplan ga. Cesarja je bil pri prvi igri še zelo nedogdan in igralsko nesrečen, sedaj je skladnejši, resničnejši in kaže oblikovno silo. Tudi sicer je vrsta skrbno in krepko postavljenih likov, kakor so jih izdelali g. Kralj (nadškof), Lipah (kanonik), Jan (Dunois), Gregorin (La Hire), Sancin (Poulengy in še bolj kot brat Martin), Potokar (Baudricourt), zlasti pa komični oskrbnik g. Murglja, dočim bi se dobrodušni vojak g. Pluta dal še bolje izdelati. Tudi ostali igralci: g. Bratina (Vojvoda in krvnik), g. Drenovec (Sivjebradeec) in razne manjše vloge pažev (gdč. Slavčeva, ga. V. Juvanova in gdč. Kukečeva) so skrbno izdelane.

Tako je tudi ta težka in nevarna igra uspela zelo častno in pokazala veliko voljo in uspešno prizadevanje naše drame tudi pri najkopičnejših in najtežjih nalogah. F. K.

Infanterija bo tudi v bodoče odločala

Občudovalci novih vojnih sredstev (plinov, bakterij itd.) so že proglasili, da je čas, ko je pehota v vojni igrala glavno vlogo, minil, in da bo njen pomen poslej tako skrčen, kakor se je to že zgodilo konjenici. Docela nasprotnega mnenja so italijanski stratezi. Tako piše Renzo Reggiani v julijem zvezku »La Rassegna Italiana« med drugim:

»O priliki nekega jubileja je poslal general Zoppi pred par meseci 35. pešpolku poslanico, v kateri pravi: »Zgodovinska doba, v kateri živimo, stoji tako zelo v znamenju dejanja in prebude moralnih sil, da mora po vsej priliki postati doba



Vila Triebchen pri Luzernu, ki jo spremene v Wagnerjev muzej. Tu je bil napisal skladatelj več svojih slavnih del.

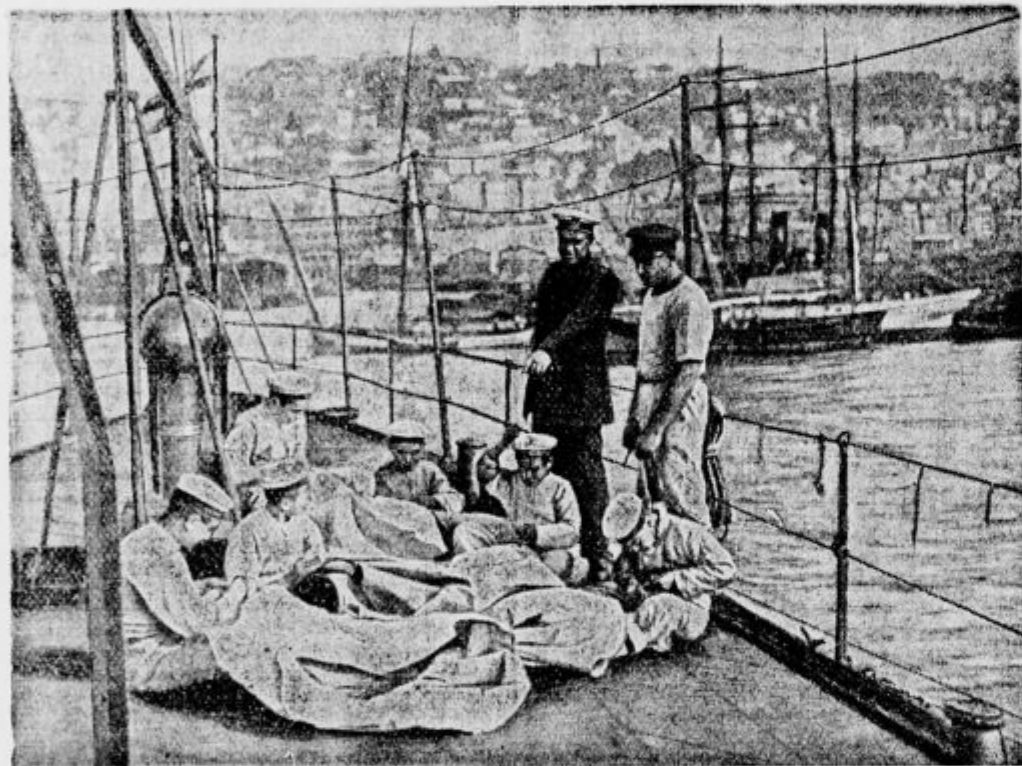
infanterije. Dejansko moremo danes govoriti ne le o obnovi, marveč naravnost o primatu — prvenstvu — pehote, kakor ga doslej še ni poznalo nobeno stoletje. Še vsaka vojna se je dosedaj odlo-

čila v eni ali več bitkah, v katerih je zmago izvajala v prvi vrsti pehota, neglede na večjo ali manjšo moč drugega soudeležnega orožja. Kajti zmaga pomeni vedno, obvladati sovražnika s tem, da varno zaposedemo njegove postojanke ali njegovo ozemlje. Tega pa ne more izvršiti nobena druga četa kakor pehota, ki ima tako v boju vselej in povsod zadnjo, odločilno besedo.

Za nobeno drugo orožje ni tako važno in bistveno, da sta ukazovalna oblast in pokorščina v tako strogem ravnotežju, kakor za infanterijo; kajti njena moč temelji v prvi vrsti na človeški, naravni sili. »Stotisoč topov ne bo prineslo zmage, če vojski niso sposobni za naskok,« piše Mussolini v svojem vojnem dnevniku. In v svojem govoru dne 12. 8. 1925 je dejal: »Mislim, da bo o usodi vojne, kakor tudi o veličini in propadu kakega naroda slej ko prej odločala pehota!« In kaj drugega kakor »predpota« dane organizacije fašističnega režima, ki jih poznamo pod imenom Balilla, avantgarda in črne straje? Kaj drugega kakor »predpota« hoda so mnogoštevilne po vojaško organizirane formacije, ki procvitajo po raznih državah Evrope in onstran oceana, predvsem Hitlerjeve čete v Nemčiji?

Po pravici pravijo, da si je mogoče predstavljati bitko, ki jo bije in odloči izključno nobenemu slučaja pa ni mogoča odločilna bitka brez pehote. In zakaj ne, pove general pl. Bernhardi v svoji znameniti knjigi o bodočih vojnah, kjer dokazuje, da je vojna brez infanterije že zato nemogoča, ker je njeno vsakokratno napredovanje merilo za doseženi bojni uspeh. Klasični vojni teoretiki Clausewitz je že pred dobrimi sto leti preroško pisal, da mora dati prekomerno topništvo boju bolj statični — enakotežni — kakor dinamični značaj. Kako pravilna je ta trditev, je nazorno dokazala svetovna vojna.

Pehota je v svojem bistvu tisto orožje, ki dosega svoj višek po osebnem pogumu in zavestnem preziranju smrti. Proti vojaku, ki se bori peš, se nazadnje osredotočijo vsa orožja, vsa tehnična vojna sredstva, vse snovne in naravne uničevalne sile, ki jih je izumil človek v vojne namene. Če pehota napreduje, napreduje vse; če se pehota umika, se mora umakniti vse. Duša in odločilni činitelj boja je in ostane človek, to je infanterist. Na zadnjih dvesto metrih pred sovražnikom ga puste na cedilu vse ostale vrste orožja. Tu mora, zanašajo se le sam nase, odločiti izid boja.



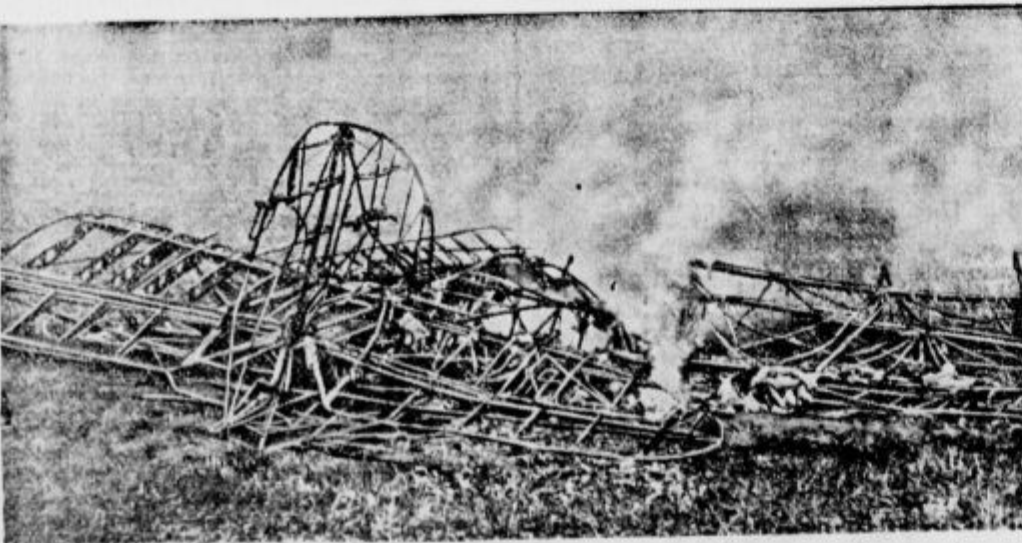
Uspešna vzgoja zapuščene mladine ali poboljševalnica na ladji: na sliki vidimo gojenice, kako krpajo jadra. V ozadju Genova. — Poboljševalnico je ustanovil in uredil na ladji, ki mu jo je dala v ta namen italijanska vojna mornarica, neki italijanski kapitan. Po njegovem mnenju sta svobodna narava in svež zrak najboljša zaveznika učitelja vzgojitelja, ker so tu mlada srca najbolj dovzetna za naravne nauke. Na ladji se šolajo dečki za pomorščake in odhajajo z nje k vojni ali trgovski mornarici. Uspehi so izvrstni.

Koliko vode je v morju

Vsa morja na svetu imajo površino 361 milijonov kvadratnih kilometrov, tedaj okrog 70 odstotkov vse zemeljske površine. Največja globina morja ni v Tihem oceanu, kakor so do sedaj smatrali, ampak v Atlantskem oceanu, kakor so izkazala najnovejša merjenja. Namerili so namreč globino 13.500 metrov. Vso vodo, ki je v morjih, enijo na 1370 kub. km. Če bi hoteli to vodo spraviti v posodo, ki naj bi imela obliko kocke, bi bila stranica te kocke dolga 1100 kilometrov, kolikor približno znaša zračna razdalja med Rimom in Berlinom.

To so možje!

Budimpeštanska mestna občina namerava prihodnje leto iz varčevalnih razlogov združiti moška in ženska kopališča. Toda dvesto odličnih mož je podpisalo spomenico, v kateri protestirajo proti tej nameri in odklanjajo skupno kopanje z ženskami. Spomenica naglašja, da ho- dijo možje v kopališče na Donavi zaradi sporta in miru. Če se kopališča združijo, bodo nizko padla, ker se bodo potem vsilili vanje tudi dvomljivi elementi.



Ostanki velikega angleskega bombnega letala, ki je ponesrečilo o priliki velikih angleških zračnih manevrov pri Belfordu. Oba letalca sta zgorela.

Zgodovinska skrivnost o carju Aleksandru I.

Pred kratkim je bil priobčilen neki poljski list studio o carju Aleksandru I. Pisatelj omenja, da je imel car namen prestopiti v katoliško cerkev. O tem so baje romala pisma med Vatikanom in Rusijo. Ta pisma je uničil Nikolaj I., ko je zasedel prestol. Po objavi te studije je uredništvo poljskega lista prejelo pismo iz Vilne, v katerem je bil podpisan neki Petkovič, ki v pismu izjavlja, da gori omenjene listine niso bile uničene. Pisma so marveč zazidana na nekem kraju, ki je znan samo Petkoviču. Nikolaj I. je bil baje vse svoje tajne listine izročil Kleinmichlu kot neke vrste zapuščino z nalogom, da jih spravi in poskrbi za to, da se objavijo šele sto let po njegovi smrti. V ta namen je bilo določenih 15 milijonov rubljev. Po smrti Nikolaja I. je prišel Kleinmichel v nemilost in je zaupal dokumente svojemu intendantu Petkoviču, podpisnikovemu očetu. Ta je ob smrtni uri svojemu sinu zaupal skrivališče, v katerem se nahajajo listine. Po padcu ruske monarhije je Petkovič obvestil sovjetsko vlado o svoji skrivnosti. Napotili so ga, naj molči in čaka nadaljnjih odredb. Po preteku več let so mu pa sovjeti sporočili, da jih stvar ne zanima. — Dasi še ni poteklo 100 let po Nikolajevi smrti, meni Petkovič, da je upravičen že zdaj obvestiti javnost o važnih listinah. — Seve je malo verjetno, da bi bile njegove navedbe resnične.



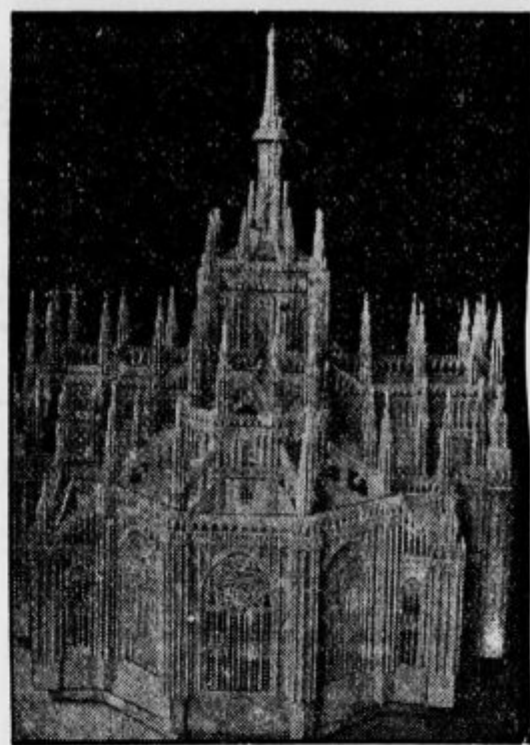
Iz Rusije izgnani nemški časniki ob dohodu v Berlin (od leve na desno): Görbing, Just in Herrstadt, Gospodje pripovedujejo, da so jih v Moskvi — mimo uradnikov nemškega poslanstva — sprejeli na kolodvor razni inozemski časniki, med katerimi pa ni bilo nobenega Američana. V Moskvi je zdaj samo še en nemški častnik: poročevalec Wolfsovega urada, ki je obenem uradnik nemškega poslanstva.

Prvi brahmanec — katoliški novomašnik

V Detroitu (USA) je te dni prvi brahmanec prejel mašniško posvečenje. To je Charles Saldan-haw, član Jezusove družbe. Mašniškemu posvečenju je prisostvovala ogromna množica domačinov. Tudi vsa njegova družina in vsi njegovi prijatelji, čeprav so še hindu, so bili navzoči. Pater Saldan-haw se namerava posvetiti obdelovanju Gospodovega vinograda v Indiji.

Ribe, ki ne znajo plavati

Ameriški zoolog Ryde je prinesel iz maloraz-iskanega Virginijskega gorovja znanosti skoro nepoznane vrste rib. Žive v gorskih potokih in se štejejo sicer med navadne »zrcalne krape« z eno vrsto ljusk vzdolž hrbtenice in gladko rdečkasto kožo. A imajo, to pri ribah edinstveno lastnost, da sploh ne znajo plavati. Če jih vržeš v vodo, padejo na dno kakor kamen. Napenajo vse moči in posebno plavuti, da bi zlezle v jamo, kjer obleže popolnoma izčrpane. Raziskovalci so ugotovili, da ti krapci sploh nimajo plavalnega mehurja, ki ureja ravnotežje ribe v vodi. Profesor Ryde tolmači ta pojav z naravnimi okoliščinami, ki so oblikovale življenje rib. Deroči hudourniki v Virginiji bi odnesli in razbili ob kamenju vsako ribo, ki se ne bi tesno oprijemala dna. Ribe sploh niso v stanju plavati v teh potokih. Plavalni mehur jim je postal nepotreben in je sčasoma popolnoma izginil.



Rekordno delo potrpežljivosti: natančen posnetek milanske katedrale, ki ga je po dolgoletnem trudu izdelal z žago izrezačo neki bruseljski mehanik.

Razmere v kitajski vojski

Po podatkih pekinških dnevnikov šteje zdaj nesrečna kitajska republika do 2 milijona 600 tisoč rednega vojaštva, poleg tolpe prostovoljcev ali tudi razbojnikov. Stalna vojska se uradno deli na 66 posebnih armad. A v resnici želi sleherni poveljnik posameznega zbora, brigade ali divizije vedno samo popolno samostojnost, se ne zmeni za povelje in stori, kar hoče. Maršal Čang-Kaj-Sek ima naslov »najvišjega poveljnika oboroženih moči republike«, a v resnici razpolaga samo z 225.000 tisoč mož najbližjih oddelkov, pri katerih je v stanju uveljaviti svoj osebni vpliv. Vse ostalo »redno« vojaštvo, po številu 2.345 tisoč mož nadaljuje po navadi vedno isto »malo vojno« z vsemi slučajnostnimi nasprotniki, ki ne marajo biti brez ugovora oskubljeni. — Kitaj se deli na 28 provinc pod posameznimi gubernatorji, ki imajo zopet lastno »deželno vojsko«. Oddelki stalne vojske oz. prostovoljci na ozemlju province so ponekod v zvezi ali pa nasprotno v sovraštvu z »deželno vojsko«. Tako šteje dežela Tze-čuan 14 posameznih vojskovodij, ki vsi sovražijo drug drugega. Slično stanje je poznala srednjeveška Evropa, kadar so oblegali vitezi gradove ali pustošili sosedovo polje. Število »malih Napoleonov« je vedno večje. Ko je moral zapustiti maršal Čang-So-Ling Mandžurijo, ga je takoj nadomestilo 16 manjših, poprej nepoznatih poveljnikov.

»Zdravnik je rekel, da potrebuje moja žena slanega zraka.«
»Pa ste jo poslali na morje, je-li?«
»I kaj šel Na ventilator sem obesil slanika!«

V sodni dvorani. Sodnik obtožencu: »Ste čuli? Državni pravdnik predlaga 10 let zapora. Imate kaj pripomniti?« — Obtoženec: »Drugega nič kot to, da ste s časom preveč zapravljivi.«



»Ti, če nama pojde hudo narobe, bova pač stanovala pri tvojih starših.«
»Ne bo mogoče, lvo, ker stanujejo tudi sami še pri svojih starših.«



Zabava angleske gospode: lov s gonjo — je tudi letos zopet po vsej Angliji v razmahu.